

TEATRUL NAȚIONAL „I. L. CARAGIALE”

“I. L. Caragiale”

Stagiunea aniversară 2002-2003
PREMIERĂ

ULTIMA ORĂ

de MIHAIL SEBASTIAN

DIRECTORUL GENERAL AL TEATRULUI NAȚIONAL DINU SĂRARU

ULTIMA ORĂ...

... această ultimă mare operă dramatică a literaturii dintre cele două războaie, vine să se confrunte azi cu generații tinere care, sunt siguri, vor saluta vocația teatrală a unui scriitor din stirpea celor aleși, capabil să înfrunte timpul în scene memorabile de o actualitate – în România din nou capitalistă – absolut deconcertantă.

Dinu SĂRARU

MIHAIL SEBASTIAN

Mihail Sebastian, la biroul fratelui său, doctorul Pierre Hechter, Sceaux, în septembrie 1937, întors de la Geneva, după pierderea (furtul) manuscrisului „Accidentul”

1907 – Se naște la Brăila, la 18 octombrie, Iosef M. Hechter, cel care, mai târziu, va deveni cunoscut ca scriitor și publicist sub pseudonimul Mihail Sebastian. Urmează școala primară și liceul în orașul natal. În numeroasele mărturisiri ulterioare scriitorul își declară precocitatea pasiunii pentru lectură. Lecturile preferate ale acestei perioade sunt cele din Carlo Collodi, Edmondo de Amicis, Maurice Maeterlinck, Henryk Sienkiewicz, Alphonse Daudet, Guy de Maupassant, F. M. Dostoievski, Henri Barbusse, Conan Doyle.

1920 – Pasiunea pentru literatură a tânărului Hechter se materializează într-o încercare de traducere a *Herodiadei* lui Mallarmé.

1921 – Se produce primul său contact cu lumea teatrului: îl vede pe Nottara jucând în *Fântâna Blanduziei*, eveniment pe care, cu multă emoție, îl evocă în *Rampa*, în anul 1935: „Așteptam ridicarea cortinei, cu o strângere de inimă, cu o nerăbdare, cu o teamă pe care de atunci n-am regăsit-o niciodată într-o sală de spectacol”.

1923 – Adolescentul pleacă la București, fără a anunța pe nimeni, pentru a viziona spectacolele de teatru ale trupei Pitoëff.

1925 – Își susține examenul de bacalaureat cu o teză despre poezia lirică românească ce va fi remarcată de profesorul Nae Ionescu. Mai târziu relațiile lor se vor înrăutăți, Mihail Sebastian rămânând cu gustul amar al prefetei pe care acesta a făcut-o cârții sale *De două mii de ani*.

1927 – Cu sprijinul lui Camil Baltazar evadează din atmosfera sufocantă a provinciei stabilindu-se la București. Începe colaborarea la ziarul *Cuvântul* al lui Nae Ionescu, alături de Perpessicius, Ion Vinea, Camil Petrescu, Mircea Eliade. Până în 1933 va fi și redactor al ziarului. Semnează traduceri din Francis Jammes, în colaborare cu Andrei Tudor, publicând totodată eseuri și articole. Își începe bogata activitate la *Universul literar* (1927-1929) cu eseuri, proză, publicistică, traduceri din Proust și André Fregneau.

1928 – Colaborează la *Tiparnița literară* (1928-1931).

1929 – Își ia licența în drept la București.

1930-1931 – Se află la Paris pentru pregătirea doctoratului în drept. Paralel, face bogate lecturi din Gide, Proust, Balzac. Redactează romanul *Accidentul*, al cărui manuscris îi este furat o dată cu alte obiecte. Publică în țară, în ziarul *Cuvântul*, un ciclu de reportaje și note din Franța, *Scrisori din Paris*, fragmente de jurnal etc., în care, pe lângă impresiile din capitala franceză, face ample incursiuni în cultura europeană.

1932 – Colaborează la revistele *Azi* și *România literară*, cu cronici, recenzii, impresii literare, eseuri de cultură. În colecția *Cartea cu semne* a Editurii și tipografiei „Bucovina”, apare primul său volum, *Fragmente dintr-un carnet găsit*.

1933 – La Editura Națională-Ciornei este publicată a doua

carte a lui Mihail Sebastian, *Femei*, roman construit, de fapt, dintr-o suită de nuvele legate între ele prin personajul principal, Ștefan Valeriu.

1934 – La aceeași editură se publică *De două mii de ani*, volum care va declanșa o polemică de amploare, atât prin conținutul său, cât și datorită prefetei de orientare șovină a lui Nae Ionescu.

1935 – Tuturor interpretărilor tendențioase – dintre cele mai variate și pe tonuri diverse – pe marginea volumului precedent, Sebastian le va răspunde cu broșura polemică *Cum am devenit huligan. Texte, fapte, oameni*, apărută la Editura Cultura națională. Apare romanul *Orașul cu salcâmi*, la Editura Universală-Alcalay.

1936 – Publică cronici literare și dramatice, articole culturale ori de atitudine politică în *Rampa*, *Revista Fundațiilor Regale*, *Vremea*, *L'Indépendance roumaine*. Practică avocatura, deși, după cum singur mărturisește, nu-i produce nici o satisfacție. Între anii 1936-1940 este redactor la *Revista Fundațiilor Regale*.

1938 – Susține în paginile *Vieții românești* cronică teatrală. Are primul succes de dramaturg, o dată cu premiera – la 17 septembrie – a piesei *Jocul de-a vacanța*. Regia: Sică Alexandrescu. În distribuție: G. Vraca, M. Anghelescu, Mișu Fotino ș.a. Colaborează la revista *Adam*.

Septembrie 1937, la catedrala din Chartres, cu fratele mai mic

1940 – Reconstituie cu considerabile eforturi romanul *Accidentul*. Îl publică la Fundația pentru literatură și artă. Romanul, mai încheșat epic decât cele apărute anterior, este o dramă a solitudinii.

1941 – Pentru o perioadă, practică o activitate didactică, aceea de profesor de română, în paralel cu activitatea scriitoricească.

Amintiri despre profesor

Pentru cititorul atent, lectura *Jurnalului* lui Mihail Sebastian provoacă în pasajele cuprinse între toamna lui 1940 și vara lui 1944 o reacție de uimire. În acești patru ani de existență dominată de neliniști scriitorul fusese nevoit, pentru a trăi, să accepte un post de profesor la liceul pentru evrei „Cultura B.” Nu făcuse studii adecvate (Facultatea de Litere). Urmase Dreptul dar nu mai avea voie să-și exercite profesia de avocat. A obținut astfel, printr-o derogare care nu fusese câpătată ușor, o catedră de Română care cuprindea orele de această specialitate la clasele I (actualmente a V-a), a V-a (corespunzătoare astăzi cu a IX-a) și a VIII-a (a XII-a din zilele noastre). Ceea ce stărnește mirarea este faptul că în însemnările zilnice (tipărite postum) referirile la școală, adică la îndeletnicirea care-i ocupa cea mai mare parte din timp, sunt extrem de rare ca și cum profesoratul sau relațiile cu elevii s-ar fi petrecut într-o zonă străină de profunzimile existenței. A lua temeinic în considerație o preocupare care-i fusese impusă de împrejurări contrariante, inacceptabile în ultimă instanță, i s-a părut, poate, autorului *Orașului cu salcâmi* o dislocare a coordonatelor sale existențiale așa cum le clădise vreme de peste treizeci de ani.

Fericita mea întâlnire cu Mihail Sebastian s-a petrecut tocmai în acest spațiu neagreat, mai exact în clasa a V-a de liceu din anii 1941-1942, unde m-am nimerit printre elevii profesorului fără voie. Caracterul obligatoriu al opțiunii pentru cariera didactică nu și-a pus, însă, în nici un fel amprenta asupra activității sale la catedră. Lecțiile de literatură la care am participat, vii și bogate, îmbinau expunerea doctă cu dezbaterile aprinse în care eram absorbiți pe nesimțite. În programa școlară din acel timp, clasa a V-a studia genurile literare cu exemplificări din fondul literaturii universale. Imi amintesc lecțiile de neuitat despre *Iliada* și despre *Hamlet*. De la acest profesor fără diplomă filologică am învățat întâia oară importanța analizelor expresivității creațiilor epice sau dramatice. Imi amintesc și acum lectura analitică a unor pasaje din Homer, în traducerea memorabilă a lui G. Murnu, cu Hector străbătând ulițele Troiei „frumos pietruite”. O altă

Încântare ne-a cuprins la lecția despre *O scrisoare pierdută* în care cea mai mare parte a orei a fost dedicată studiului caracterelor, cu sublinierea relației dintre modelul clasic și documentarea realistă. Plecându-se, astfel, de la un amănunt, s-a ajuns la o dezbateră de amploare. Răspunzând la întrebarea „Trahanache avea copii?” elevii erau conduși către semnificația unor replici-cheie de felul „O soțietate fără prîntipuri, va să zică că nu le are”. O oarecare apropiere de profesor s-a produs, pentru mine, după ce am răspuns într-o teză trimestrială la întrebarea: „De ce îmi place poezia?”, urmându-mi evoluția ca cititor de la Minulescu la Argezi. Am primit atunci indicația de a alcătui într-o lucrare mai amplă un excurs exegetic în opera autorului „Cuvintelor potrivite”. Au urmat câteva invitații la profesor acasă, în strada Antim 45, unde m-am aventurat cu inconștienta vârstei în discuții care cel mai adesea depășeau considerabil pregătirea mea teoretică. Aici l-am întâlnit, într-o după-amiază, pe Eugen Ionescu (încă nu Ionesco), care a avut răbdarea să suporte lectura unei diatribe întocmite de mine la adresa instituției familiale (aveam 15 ani!). Viitorul dramaturg ilustru se afla într-o vizită la București venind, pentru scurtă vreme, de la Paris. Relațiile lui cu Sebastian, după câte îmi amintesc, erau extrem de cordiale.

Faptul că în orele petrecute la masa de lucru rămăsese scriitorul activ (elaborind *Steaua fără nume* și - mai apoi - primele forme ale *Ultimei ore*, pe lângă munca de salahor prost plătit la traducerile și prelucrările semnate de Sică Alexandrescu) menținea obligațiile didactice într-un provizorat care implica o oarecare detașare sufletească, nu însă și diletantismul. La un moment dat (iarna 1942-43) Sebastian începe la liceu un curs liber despre Shakespeare în ore de seară, dar îl întrerupe pe neașteptate, poate fiindcă începuse să țină lecții de literatură universală la Colegiul pentru studenți evrei „M. Onescu”.

La aceste sumare memorări despre profesorul Mihail Sebastian adaug o observație semnificativă a sa pe marginea unei lucrări despre Homer pe care i-o prezentasem ca elev. Cu aroganță băiețească îmi exprimam rezervele față de elogiul eroismului fără cusur declamat adeseori în paginile *Iliadei*. „Posibil”, îmi atrăgea atenția profesorul, „dar asta numai dacă privim măreția omului clasic din perspectiva mediocrității contemporane”. Opoziția fermă față de multiplele erori săvârșite prin supunerea la etalonul mediocrității moderne iese la lumină din cele mai multe lecții, ținute la catedră de acest dascăl neobișnuit, de amintirea căruia m-am simțit mereu puternic legat.

V. MÎNDRA

Mihail Sebastian, Octav Suluțiu, Anișoara Odeanu, Eugen Jelebeanu

1943 – Aflat la moșia lui Anton Bibescu, la Corcova, scrie piesa *Steaua fără nume*.

1944 – În regia lui Soare Z. Soare, la 1 martie are loc premiera *Stelei fără nume*, semnată cu pseudonimul Victor Mincu. În distribuție: Radu Beligan, Mircea Septilici, Nora Piacentini. Dramatizează *Potopul* de H. Berger și *Noapți fără lună* de John Steinbeck. Reintră în avocatură.

1945 – La 1 februarie este numit consilier de presă la Ministerul Afacerilor Externe. Scrie piesele *Insula* și *Ultima oră* ale căror premiere au avut loc postum. La înființarea Universității Libere Democratice este numit conferențiar al acesteia la catedra de literatură universală.

La 29 mai, în drum spre prima oră de curs (despre Balzac), este accidentat mortal de un camion, în plin centrul Bucureștilor.

Anatol GHERMANSCHI

Septembrie 1937, cei trei frați (M. Sebastian la stânga) sub portretul mamei, pictat de Antoine de Roux, în sufrageria apartamentului d-rului P. Hechter, la Scea

Ultima oră din viața scriitorului Accident sau asasinat?

Marti, 29 mai 1945, la ora 18, Mihail Sebastian urma să inaugureze la Universitatea Liberă Democrată un curs despre Balzac. Dejunase cu părinții și, la ora 14, traversa Bulevardul Elisabeta în dreptul bisericii Sf. Ilie Gorgani. Un camion în mare viteză îl surprinde pe carosabil și-l proiectează pe trotuar. Un martor spune că scriitorul se afla deja pe refugiul stației de tramvai. Soferul a declarat că Sebastian s-a oprit în loc, sperând că mașina îl va ocoli. Impactul a fost fatal și autorul romanului *Accidentul* a murit peste un ceas cu baza craniului fărâmată. Avea 38 de ani. În cerc intim, se pune la îndoială concluzia anchetei sumare. Istoria literară și-a însușit – în lipsă de alte probe – această concluzie, a accidentului, însoțită, prin ani, de tot mai rarele nedumeriri ale tot mai vârstnicilor săi apropiați.

În anul 1986, Grid Modorcea semnează cartea *Literatură și cinematograf. Convorbiri cu D. I. Suchianu*. La pag. 109, a scăpat cenzurii (oare?) această consternantă mărturie a bine informatului învățat: „Mihail Sebastian a scris cartea *Vin rușii* și pentru asta a fost omorât de-un camion”.

După deschiderea arhivelor secrete, cât s-a permis și se permite în originala noastră democrație și, mai ales, după publicarea *Jurnalului* lui Sebastian, această tragedie trebuie reanalizată în lumina faptelor și a documentelor. Împărțim aici câteva revelatoare note de lectură.

Din primul ceas de acțiune legală, conducerea firavului partid comunist l-a dorit pe Sebastian în redacția ziarului *România liberă*, ziar pe care îl discutase cu Lucrețiu Pătrășcanu încă din iulie 1944. După lovitura de palat de la 23 august, „toată noaptea am scris pentru *România liberă* care trebuia să apară în zori”. Ioan Masoff pretindea că Sebastian a redactat și mesajul regelui către țară.

Despărțirea de tovarăși se produce repede, cu sila finului intelectual care este: „Joi, 31 august 1944. Mă felicit că experiența mea la *România liberă* s-a terminat repede, înainte de a-mi fi angajat acolo semnătura. Ar fi fost imposibil să lucrez sub un regim de comitete secrete. Imbecilitatea îndoctrinață e mai greu de suportat decât imbecilitatea pură și simplă... În trei zile, după năvala lui Graur și a bandei lui, am înțeles că într-o redacție terorizată de conformism. Nu, nu. Mai bine scriu piese de teatru”.

Îl mai dezgustă „îmbulzeala teribilă (de ordin moral) pretutindeni. Toată lumea se grăbește să ocupe poziții, să valorifice titluri, să stabilească drepturi”. Lucrețiu Pătrășcanu îl atrage „prin ce este uman în el” și petrec împreună Crăciunul anului 1944 la cabana Diham. Această excursie montană va fi stăruitor disecată câțiva ani mai târziu, în timpul anchetelor care au pregătit procesul liderului comunist. Toți cei care i-au însoțit atunci îl numesc pe Sebastian prieten al osânditului, și Elena Pătrășcanu (16 febr. 1950) și Harry Brauner (2 martie 1950) și Belu Zilber în instanță, la 12 aprilie 1954. Acolo, la Diham, potrivit mărturiei smulsă Lenei Constanțe sub tortură, Pătrășcanu a luat legătură cu fruntași ai opoziției pentru ca, prin ei, să mențină legăturile cu anglo-americani (25 sept. 1951). Dacă scriitorul mai era în viață, trecea și el prin infernul anchetelor, purtând apoi, ani mulți, uniforma vârgată.

Oricum, refuzul brutal de a se înregimenta îl trecuse în rândul adversarilor nucleului dur din partidul comunist, adversari pândiți, defăimați, înlăturați. Simte primejdia prea târziu. Pictorița Margareta Sterian ne încredințează că „mi-a spus, fără să precizeze cauzele, cât se simte de hărțuit...” În efemerul guvern N. Rădescu, primește funcția de consilier de presă în Ministerul de Externe (1 febr. 1945), numit de un ministru țărănist. Manifestă simpatie pentru liderul socialist C. Țitel Petrescu, întrezărindu-se o viitoare orientare politică.

În această vreme de cumpănă, când revoluția „trășează” destine, cum spune un personaj al prietenului său Camil Petrescu, s-a aflat oare de existența manuscrisului cărții *Vin rușii*, fără șansă de editare după instalarea guvernului Petru Groza? Teama că el ar putea fi trimis în Occident a determinat o acțiune în forță? Simple supoziții, nu fără îndreptățire, de vreme ce lunile din urmă ale vieții lui Mihail Sebastian se află încă sub pecetea tainei.

Ionuț NICULESCU

Istorie bucureșteană, cronică pariziană

Costache Antoniu și Ion Finteșteanu

Comedia lirică **Steaua fără nume** și satira socială **Ultima oră** aparțin perioadei de creație din vremea ultimului război, fără a se putea preciza deocamdată, anul scrierii lor, în absența unei editii critice a dramaturgiei. Se mai știe că autorul apucase să predea Teatrului Național textul **Ultimei ore**, prin ianuarie-februarie 1945.

Directorul general Tudor Vianu îi anunță premiera la Studioul din Piața Amzei, pe 23 ianuarie 1946. Spectacolul a prilejuit debutul dar și consacrarea bucureșteană a regizorului Mony Ghelerter. Tânărul ieșean vădește o pricepere remarcabilă în alegerea distribuției, artă ce-i va spori și ea, prin ani, notorietatea: Costache Antoniu (Andronic), Ion Finteșteanu (Bucșan), Niki Atanasiu (Borcea), Ghibericon (Brănescu), Marietta Sadova (D-ra Werner), apoi Marcela Demetriadi (Magda Minu), Carmen Stănescu (Gaby), Mircea Balaban (Ștefănescu) etc. Decorurile sunt semnate de Traian Cornescu, decanul scenografilor români.

Succesul de public și de presă concurează pe cel al **Stelei fără nume** aflată pe afișul Teatrului „Comedia” al lui Sică Alexandrescu, cu deja legendarul Radu Beligan. La sfârșitul stagiunii, peste câteva luni, cifra de 58 din condica spectacolelor consfințează cariera scenică a unei piese menite repertoriului de rezistență.

Peste decenii, în 1983, întrebându-l pe maestrul Ion Finteșteanu dacă l-a surprins distribuirea în rolul magnatului Bucșan, o creație antologică, marele actor mi-a mărturisit pentru ceea ce avea să fie ultimul interviu din viața sa: *Nu credeam că am datele lui. Regizorul a stăruit - eu*

propusesem pe actorul Leonard Bulfinski pentru rol! - motivând printre altele că... port impecabil costumul civil. (...) Seara, târziu, după premieră, primesc un telefon de la colegul meu Emil Botta: Maestre, am văzut astă-seară un tanc intrând în scenă! (...) Nu uita că eram în 1946, când tipul Bucșan nu dispăruse. Nu mi-a rămas decât... să observ!

Se poate spune că la 17 decembrie 1953 are loc a doua premieră a piesei pe prima scenă a țării. Mari nume intră în roluri de mare și mică întindere („nu există roluri mari și roluri mici, există actori mari și actori mici”): Marcela Rusu (Magda Minu), Aura Buzescu (D-ra Werner), Al. Giugaru (Nită), Marcel Anghelescu (Pompilian), Vasiliu-Birlic (Agopian), Radu Beligan (Voicu), Jenică Constantinescu (Ștefănescu - cel mai apreciat interpret în presa franceză a turneului din 1956)

Aceștia, alături de protagoniștii premierei absolute, Costache Antoniu, I. Finteșteanu, Ghibericon, Niki Atanasiu vor repurta, curând, un triumfal succes la Paris.

În efortul făcut de a ieși din izolarea hotărâtă de Stalin țărilor din Est, oficialitățile române întreprind demersuri, după moartea tiranului, prin canale diplomatice, ca țara noastră să fie invitată în Occident la congrese științifice, expoziții, festivaluri, etc. Astfel în 1956, Teatrul Național din București este invitat la a treia ediție a Festivalului de Artă dramatică din Paris, găzduit în sala Teatrului Sarah Bernhardt. Participă teatre (majoritatea Naționale) din 17 țări, cu 27 de piese în 60 de reprezentații. Românilor le sunt rezervate zilele de 22, 23, 24 iunie. În primele două se reprezintă **O scrisoare pierdută**, în a treia **Ultima oră**, cu distribuția din

1953, la care se adaugă Tanti Cocea, în episodical rol al actriței Gaby, interpretat în țară de Carmen Stănescu. Despre elogiile din presa pariziană dobândite de Mony Ghelerter și distribuția sa, ziarele românești ale vremii au scris și au reprodus comentarii, pe larg:

Ultima oră e jucată de artiști care sunt toți, chiar și în cele mai mici roluri, mari actori. Ei au un fel de a juca, constând în întrebuintarea tuturor mijloacelor pentru a semnifica ceva, fiecare rămânând unic, modelat conform cu temperamentul și misterul ființei sale. (Combat)

Acest spectacol al inocentei unei inimi curate, trecând prin jungla cutreierată de fiare este de un comic magistral și totodată efice. (Le Figaro littéraire)

O piesă impecabil construită. Dialog allegro-vivace, nervos scânteietor, plin de replici spumoase. El relevă finețe de observație, vervă satirică, luminat neconținut de surâsurile umorului și ale tandreței omenești. (L'Aurore)

Ultima oră face o viguroasă (și foarte veselă) satiră a jurnalismului burghez, înfeudat oamenilor de afaceri. (L'Humanité)

Într-un deceniu de viață scenică, între 1946-1956, piesa lui Mihail Sebastian înregistrase 253 de reprezentații la Teatrul Național "I. L. Caragiale". Se reia după o jumătate de veac.

Ionuț NICULESCU

Document totodată febril și lucid al unei existențe și al unei epoci, **Jurnalul** lui Mihail Sebastian oferă și o captivantă perspectivă interioară asupra relațiilor dintre autor și opera sa dramatică.

Sebastian se voia în primul rând romancier, punând în slujba acestei specii literare profunzime de viziune și de concepție. Romanul îi apărea, dintre toate speciile literare, aceea care implica în cea mai mare măsură angajamentul său existential. Teatru, în schimb, începe să scrie fără vreo miză estetică ori ideatică deosebită. Motivația care îl determină să creeze prima piesă, **Jocul de-a vacanța**, este de altă natură: are nevoie de bani, dorește să-și audă replicile pronunțate de Leni Caler, actrița pentru care trăise o iubire plină de înălțări, dar și de decepții. Deși suferă când comedia este interpretată nesatisfăcător, el însuși nu acordă o importanță deosebită acestei experiențe dramaturgice: „Nu sunt chiar atât de copil să fac o chestie de stimă literară într-o afacere de teatru” sau „La urma urmelor, nu vreau să iau în tragic nimic din ce mi se întâmplă în teatru. A fost o aventură și s-a terminat.”

Însă, cu cât trece timpul, dramaturgia îl acaparează tot mai mult, ca un joc în care se prinde în mijlocul unei realități istorice și personale tot mai dramatice. Între 4 aprilie 1941 și 14 septembrie 1942, **Jurnalul** său devine un adevărat jurnal de creație al piesei ce avea să se intituleze **Ultima oră**.

În primăvara lui 1941, Mihail Sebastian se gândea la o comedie politică, **Libertate**, a cărei acțiune urma să se petreacă în timpul revoluției de la 1848 din București și al cărei prim act intenționa să-l situeze într-o redacție de ziar. Renunță însă la această idee pentru că nu voia să compromită „prin repetare” „comedia de presă” la care se gândea mai de mult. Este prima referință la proiectul care se va intitula mai târziu **Ultima oră**, proiect impulsivat de propunerea lui Nicușor Constantinescu

de a semna el, provizoriu, o comedie scrisă de Sebastian și pe care acesta nu putea s-o iscălească din cauza reglementărilor antisemite în vigoare în timpul războiului. Proiectul intitulat inițial **Alexandru cel Mare** și vizându-l, probabil, pe istoricul pasionat de eroul antichității, fuzionează cu proiectul mai vechi al comediei de presă. **Ultima oră** devine actul întâi al noii piese, iar **Alexandru cel Mare**, actul al doilea, autorul concentrându-se acum asupra scrierii celui de-al treilea. Lucrează la început „cu ușurință”, lăsându-se antrenat „în bătaia scurtă ca de rachetă a dialogului”. Pe parcurs ritmul scade din cauza activității de profesor a dramaturgului și din pricina grijilor zilnice tot mai intense. Introducerea personajului feminin îi impune o schimbare de ton. Odată terminat primul act, îi verifică efectul comic la lectură. Judecând lucid, dramaturgul observă că trebuie să dea o stare civilă personajului Magda și să scadă „cu un ton exaltarea ei”.

Actul al doilea îl scrie cu ușurință, dar îl reia cu greutate după o întrerupere a lucrului: „Încă o dată trebuie să constat că ceea ce nu izbutesc la prima redactare nu mai izbutesc niciodată.” Actul al treilea îi pune problema alegerii spațiului de joc: în redacție sau în biroul lui Bucșan. În sfârșit, pe 18 iulie 1942, piesa este terminată. Rezultatul este superior intențiilor autorului. Sebastian continuă însă a-și privi opera dramatică drept o creație de rang secundar. A doua zi piesa i se pare străină de el, dar, recitită „cu o neașteptată plăcere” două luni mai târziu (la 14 septembrie 1942), o găsește „o comedie excelentă”. Pentru prima dată, autorul își receptează opera dramatică așa cum avea s-o recepteze publicul până astăzi, la 57 de ani de la premiera absolută a piesei **Ultima oră**.

Gheorghe LĂZĂRESCU

Povestea unei „povești”

Începutul anului 1942 îl găsește pe Sebastian într-o acută criză financiară, situație care îi oferă unuia dintre prieteni, Nicușor Constantinescu, prilejul să-și manifeste generozitatea, propunându-i să semneze o piesă în locul lui, spre a fi reprezentată la Național, în timp ce banii îi vor reveni autorului de drept. Să nu uităm că ne aflăm în plină perioadă de manifestare a antisemitismului, ceea ce explică gestul extrem de onorant, dar și de riscant al lui Constantinescu. *Nicușor Constantinescu (văzut așezat la Leni) îmi propune să scriu o piesă. El e gata s-o semneze, s-o prezinte unui teatru, s-o joace. Tantiemele îmi revin. După război, vom spune adevărul. Gestul e emoționant. Mă întreb dacă aș fi în stare să-l fac la rândul meu... Vreau să uez de oportunitatea care mi se oferă. E un mijloc de a câștiga câteva zeci de mii de lei, poate chiar mai mult. Poate fi pentru câțiva timp o soluție salvatoare: chirie, datorii plătite, bani pentru coșnită... Sâmbătă, 3 ianuarie [1942].*

Dintre lucrările, aflate în stadiul de schiță, nici una nu pare să se potrivească. (Ceea ce ar trebui ar fi o comedie ușoară, nu scrisă propriu-zis, ci confectionată. E o chestiune de dexteritate, de meșteșug. Voi reuși? Voi fi în stare? Voi avea norocul să găsec ceva? Voi putea lucra destul de repede?) Ideea apare în timp ce vizionează un film la cinematograful. Gândurile vagi încep să prindă contur: două personaje, un titlu – **Alexandru cel Mare**. Plus un proiect mai vechi care să dea consistență textului în sine: o structură articulată, o intrigă, o acțiune. Adică **Ultima oră**. (Nu știu cum am ajuns să fac joncțiunea între **Alexandru cel Mare** și **Ultima oră**. Cred că a fost o chestiune de un minut, de o secundă. Într-o clipă cele două proiecte au fuzionat. **Ultima oră** a devenit actul I, iar **Alexandru cel Mare** actul al II-lea al aceleiași piese. Îmi lipsește actul III – dar am atâtea elemente de comedie în primele două, încât mi se pare că totul se va rezolva de la sine. Miercuri, 7 ianuarie).

Următoarele zile sunt pentru Sebastian contradictorii. Scriu cu neașteptată plăcere. Am impresia că tonul comediei e găsit. 9 ianuarie... totul începe să mi se pară de o stupiditate infinită. Ceea ce ieri era viu, articulat, plin de vervă, astăzi e numai pueril, cusut cu ată albă, vulgar.

Mircea Albulescu

10 ianuarie. La penibilitatea (sensus franțuzesc al cuvântului) muncii scrisului se adaugă și dificultăți de alt ordin. Teatrul

Marin Moraru

Național pare a fi inaccesibil și lui Nicușor Constantinescu din cauza mariajului său cu o evreică, iar pentru Comedia are el însuși o propunere de piesă. Ca să nu mai vorbim de sentimentele, totuși, angoasante ale unui scriitor pus în jenanta situație de a nu-și putea semna propriile lucrări. *Piesa asta ar trebuie scrisă repede, cu ochii închiși, pentru ca să nu dau timp remuscărilor și scrupulelor să mă invadeze. Uneori mă cuprinde un teribil dezgust de ceea ce scriu – dar îl reprim repede. C'est une vile besogne, mais il faut le faire. 14 ianuarie.*

Programul extrem de încărcat (!) îl împiedică să se ocupe în mod constant de scrierea piesei. „Noul comunicat asupra evreilor”, strigă vânzătorii de ziare pe stradă. Toți evreii, „fără absolut nici o excepțiune”, sunt obligați să lucreze 5 zile la curățirea zăpezii. „Orice neregulă ce se va stabili va atrage expulzarea evreilor din țară”. „Evreii care vor fi găsiți fără dovada de cinci zile muncă la zăpadă vor forma primele batalioane de lucrători evrei ce vor pleca în primăvara la Transnistria”. Marti, 20 ianuarie 1942. Or, în iarna lui '42 zăpezile au fost fabuloase... Piesa, lăsată în părăsire, este reluată – cu greu, din cauza întreruperii – pe la sfârșitul lunii. Acum

va trebui să-și găsească și un alt semnatar, întrucât Nicușor Constantinescu este pe cale să-și termine piesa lui, iar Sebastian nu-și poate permite să mai aștepte o stagiu. *Trebuie să găsec un alt semnatar, dacă vreau să trec piesa repede (și vreau pentru un motiv simplu: eu nu pot face proiecte cu termen lung; piesa asta e o glumă și o afacere care trebuie consumată repede). Miercuri, 28 ianuarie.*

Joi, 29 ianuarie

Până seara la 8, n-am putut scrie nici un rând. Caloriferul era înghețat, iar în casă nici cu paltonul nu se putea sta. Obligat să mă duc la un cinematograful, ca să mă încălzesc. Fără comentarii!!!

Lectura pe care o face într-o seară de februarie prietenilor apropiați îl descurajează. Deception. Nici un succes. Actul I, pe care îl socoteam o „lovitură”, l-a zmlus lui Nicușor o apreciere vagă – „e interesant” –, lui Nelu un zâmbet, lui Leni nici atât. Froda, plictisit, mă lăuda că citeș bine. Actul II a fost și mai greu suportat. Toți, la sfârșit, m-au asigurat că

e prea literar, că e prea lung, că trebuie tăiat, că trebuie schimbat... În concluzie, un eșec. Luni, 9 februarie.

Dar, în același timp, îl determină să opereze niște schimbări în structura personajelor, în schema piesei. Teama principală o constituie reacția presei la subiect. În acest caz, piesa va trebui semnată de un nume cu totul invulnerabil. Un debutant, un necunoscut, cineva care să atenueze prin efasare personală atacurile eventuale. Georgică Fotescu ar fi foarte nimerit. Oricum, trebuie să renunț la jucarea piesei în stagiunea asta. Marți, 10 februarie.

Frecușurile zilnice, războiul, manifestările antisemite etc. își lasă amprenta asupra moralului lui Sebastian. De trei zile nici nu m-am apropiat de manuscrisul piesei. Sunt obosit, extenuat. Je m'épuise à ne rien faire. Mă pierd în tot felul de mizerii, cu școala, cu colegiul... Ce bătrân sunt! Ce viață larvară duc! Ce trist, ce uzat! Suport greu dizgratia mea fizică. Mi-e silă să mă uit într-o oglindă. Duminică, 15 februarie.

Sfârșitul lui martie îl surprinde în aceeași stare. M-am căznit în ultimele două săptămâni, de când m-am întors de la zăpadă, m-am tot căznit să repar actul al II-lea al piesei. Nu cred că am reușit... Piesa asta trebuia să fie un joc – și nu e. O simt devenind prea greoaie. Luni, 30 martie.

De abia în aprilie își regăsește chefel de a lucra la piesa văzută ca o posibilitate de supraviețuire financiară, un joc menit să-l țină pe linia de plutire. Numai că rasa scriitorului autentic îl împiedică să lase scrupulele deoparte și să se transforme într-un „fabricant de teatru”.

Sfârșit de iunie: Ore întregi, zile de-a rândul am tot încercat să scriu actul al III-lea din **Alexandru cel Mare**, dar zadarnic. Pe de o parte piesa a intrat cu ultimul act într-un punct mort, iar pe de altă parte, eu însumi sunt într-o perioadă de neinspiratie absolută. Sunt apatic, greoi, lipsit de spontaneitate, fără spirit, fără haz, opac, inert, desfăcut. Tot ce scriu pe hârtie e lemnos, cenușiu, inutil... Adevărul e că nu izbutesc nimic. Nici măcar să citesc disciplinat o carte de la început la sfârșit. Sunt sălcii, somnoros, descompus, dezgustat de mine însumi. Aștept, de undeva puțină grație. Luni, 29 iunie.

Gratie care nu întârzie să apară din moment ce la 9 iulie, în ciuda poticnelilor și a încetării ritmului, mai are doar ultimele două scene de scris. Am impresia că e mai mult o chestiune de abilitate și tact, decât de material. Situația eroilor mei e în momentul de față puțin artificială, dar cu o piruetă totul se poate salva. Luni, 6 iulie.

Sâmbătă, 18 iulie

Terminat – în fine! – **Alexandru cel Mare**. Mai corect ar fi de spus că am terminat actul III. Piesa mai are nevoie de oarecare operații de finisaj – toate ușor rezolvabile la transcriere. Asta nu înseamnă că sunt mulțumit de lucrul făcut. În total, dacă mă gândesc la primele mele intenții (o piesă ușoară, scrisă repede și reprezentabilă imediat, pentru a câștiga bani), am eșuat. A ieșit cu totul altceva – nici prea bun pentru a conta pentru opera mea de scriitor – nici destul de vulgar pentru a face un mare succes – nici destul de inofensiv pentru a trece, telle quelle, într-un repertoriu de azi.

Odată terminată, piesa va poposi într-un sertar, în ideea că o va finisa peste câteva luni după ce va fi reușit să se distanțeze de ea. Am citit duminică cu glas tare, pentru Benu, ultimele două acte ale piesei. Impresie lamentabilă. Totul mi se părea absurd, ratat, fără haz. De câteva ori am vrut să mă opresc la mijloc și să renunț. Dar au trecut de atunci trei zile – și mi se pare că văd lucrurile mai cumințe. Sigur, piesa asta nu e mare lucru: în forma actuală nici reprezentabilă nu este. Cred însă că nu ar cere prea mari modificări, pentru ca să devină. Deocamdată o las. O închid într-un sertar. Joi, 30 iulie.

(Re)apropierea se va produce în septembrie, când defectele nu îi mai par atât de monstruoase, când își dă seama că nu e vorba despre o „refacere”, ci de „remanier tehnice simple”. Griile încep să fie de cu totul altă natură. Azi-noapte iar s-au ridicat familiile de evrei în diverse cartiere. Nu știu nici câți, nici pentru ce. Dar de aici încolo nimeni dintre noi nu mai poate fi sigur, seara la culcare, că dimineață se va deștepta în patul lui, în casa lui. Miercuri, 16 septembrie.

Rămas fără semnatar, Sebastian face apel la Mircea Ștefănescu de la care nu va căpăta un răspuns definitiv decât după ce va fi citit manuscrisul. Ceea ce pentru Sebastian însemna o chestiune de bani, pentru Ștefănescu devine una din principii. Dezamăgirea va fi destul de mare, Sebastian aflându-se în situația penibilă de a-și lua înapoi manuscrisul necitit!!! Lipsa de camaraderie a lui Mircea Ștefănescu, care până azi n-a găsit timp să citească piesa. Ar fi absurd să mai cred că mă va ajuta s-o joc. Încă o poartă închisă. Sâmbătă, 26 septembrie 1942. Au trecut deja nouă luni de când „meșteșugul” de-a scrisul începuse. Finalul îl cunoaștem, istoria literară îl consemnează. Ultima oră va fi reprezentată pe scena Naționalului în ianuarie 1946.

Carmen MOCANU

Mihai Fotino

Raluca Petra

Alexandru Hasnas

Liviu Crăciun

Ioan Andrei Ionescu

Marcelo Sebastian Cobzaru

ULTIMA ORĂ și ALEXANDRU CEL MARE

Claudiu Bleont

Ilinca Goia

Cu **Ultima oră** Mihail Sebastian, unul din cei mai îndrăgiți și jucați dramaturgi români, depășește romantismul primelor sale piese și, urmare desigur a persecuțiilor de natură etnică la care fusese supus din anul 1940, accede în sfera satirei socio-politice.

Intriga piesei este simplă. Într-un articol publicat, din întâmplare, în revista *Desteptarea* de profesorul Alexandru Andronic despre campania lui Alexandru cel Mare în Media (mai corect, Asia), numele unor localități (Prophtasia, Kabul) sunt greșit tipărite, în locul lor apărând numele unor mari afaceri (Protar, Carun) pe care marele magnat Grigore Bucșan intenționa să le întreprindă. Speriat de faptul că eruditul profesor i-ar cunoaște dedesubturile malversafiuilor sale – dialogul dintre cei doi reprezentând astfel sursa unui umor savuros – Bucșan sfârșește – la intervenția exaltatei studente a profesorului, Magda Minu, dotată însă, ca și aceea care i-a servit drept model, celebra actriță Leny Caler, cu o infailibilă intuiție feminină – prin a împlini cele mai îndrăznețe visuri ale profesorului și ale studentei lui.

Nici în această piesă formația carteziană a lui Mihail Sebastian – așa cum i-a intuit-o încă de la primele sale scrieri George Călinescu – nu se dezmințe, construcția dramatică fiind concepută pe contrastul dintre candoarea lui Andronic și, parțial, a Magdei și imoralitatea lui Bucșan și a celor din jurul lui, în fond pe contrastul dintre mirifica lume a lui Alexandru cel Mare și abjecția vieții cotidiene, cu toate ororile ei. Scriitor de o rafinată cultură clasică, ca urmare a unor studii de drept, Mihail Sebastian își proiectează spectatorul în superba aventură care l-a dus pe tânărul rege macedonean până la hotarele îndepărtatei Indii, cu consecințe majore pentru evoluția umanității. Cunoștințele sale în domeniu sunt absolut remarcabile, mergând uneori până la erudicție, atunci când îl citează corect pe Plutarh (de altfel singurul autor antic citat). Cele câteva erori (Marocardo pentru Maracanda) sau

chestiunea unui monopol al ovăzului (despre care nici o sursă antică nu face mențiune) nu-i scad cu nimic valoarea informației. Mai mult chiar, sensibilul dramaturg brăilean pare a fi la curent cu principalele direcții ale cercetării moderne despre Alexandru cel Mare, profesorul Andronic fiind adeptul pozitivismului școlii germane, reprezentate de un H. Berve sau U. Wilcken (de altfel Andronic este creditat cu o lucrare în limba germană despre portretul lui Alexandru cel Mare), în vreme ce Magda pare a conștientiza că adorația aproape mistică care transpare din lucrările unui G. Radet sau A. Weigal (dichotomia este moștenită încă din antichitate, istoriile lui Ptolemeos și Aristobulos – sursele lui Arrianus – reprezentând linia raționalistă, cea a lui Cleitarchos – sursă pentru Diodoros din Sicilia, Pompeius Trogus, Curtius Rufus și, parțial, Plutarh – pe cea hiperencomiastică).

Spectatorul zilelor noastre va fi, desigur, impresionat în primul rând de actualitatea piesei lui Mihail Sebastian, mai bine spus de revenirea ei în actualitate, fie când este vorba despre un magnat de o imoralitate împinsă până la cinism, fie de trepădușii (uneori chiar de rang ministerial) din jurul lui, de corupția și coruptibilitatea presei, de rolul intelectualului în societate. Dar dacă, odată revenit acasă, tot el – spectatorul de astăzi – ar dori să știe mai multe despre ceea ce a însemnat fenomenul Alexandru cel Mare, ar putea fi șocat de perenitatea experienței sale unice. Ar putea astfel afla că încă din secolul al IV-lea a. Chr. Alexandru – elev al marelui filosof Aristotel – își dorea să devină un monarh iluminat (formă de guvernământ în contrast cu care întrevădea unele limite ale democrației), că dusesse arta diplomației dar mai cu seamă a strategiei la perfecțiune (unele din bătăliile sale constituie și astăzi subiect de studiu pentru strategii), că dovedise o remarcabilă toleranță în organizarea teritoriilor cucerite, că trezise la viață – prin

extraordinara multiplicare a atelierelor monetare – imensele bogății ale Orientului, că studia atent mediul natural – informându-l constant pe profesorul său despre toate descoperirile sale, în fine – unul din cele mai înălțătoare gânduri ale sale – că aspira la înfrățirea universală, atunci când a organizat căsătoria celor 10.000 de tineri macedoni (printre care și el însuși) cu fecioare persane. Nu lipsesc nici aspecte mai puțin favorabile marelui cuceritor macedonean, cum ar fi selectarea evenimentelor ce urmau a fi menționate în jurnalul de zi al expediției, cenzurarea corespondenței soldaților săi sau – și cel mai grav – asasinările politice, uneori fără judecată (cazul lui Parmenion – bătrânul său sfetnic – pe care însă – cum o voia mai mult decât o credea Magda – nu l-a putut ucide chiar el; execuția lui are loc la Ecbatana, situată la cca 1000 km de locul unde se afla în acel moment Alexandru). Alte aspecte, legate strict de contextul istoric (misticismul lui Alexandru, nevoia unor permanente legitimări religioase, cultura sa, formația sa filosofică, rolul campaniei sale în difuzarea culturii grecești, fără de care antagonismul Orient-Occident ar fi putut să ia forme mai violente decât s-a întâmplat în decursul istoriei), s-ar putea să-l intereseze mai puțin pe spectatorul zilelor noastre. Nu însă și omul Alexandru, cu genialitatea sa – pentru unii rațională, pentru alții vizionară –, cu avânturile sale, cu generozitatea sa proverbială, cu celebrele-i replici, cu umanismul dar și cu excesele sale de violență, cu mult discutata-i viață sentimentală.

Fie și numai cu acest posibil – și de dorit – efect secundar, reluarea **Ultimei ore** pe scena Naționalului bucureștean mi se pare un indiscutabil act de cultură.

Alexandru SUCEVEANU

O piesă „la zi” ca un articol de ziar

Piesa lui Mihail Sebastian este o piesă extrem de actuală pentru lumea în care trăim azi: lumea capitalului forte, a banului.

Care sunt părghiile acestui mecanism, cum funcționează? Mihail Sebastian face o radiografie de o claritate surprinzătoare:

1. *Mass media* – ziarele care manipulează evenimentele politice, economice sau sociale.

2. *Afacerile* care produc banul, guvernatorul acestei lumi.

3. *Cultura* – lumea intelectualilor, visători rătăciți, ruși complet de realitate, trăind în propriul lor univers în care s-au izolat.

Omul de afaceri, care este Bucsan în cazul nostru, îl elimină pe Andronic intelectualul care îl jenează dintr-o întâmplare absurdă și comică în același timp, „o greșeală de tipar”, îngropându-l în propria lui utopie: îi plătește o călătorie în Asia să refacă drumul lui Alexandru cel Mare. Soluția este mult mai eficace decât o

„înscenare la facultate” care l-ar putea transforma într-un dizident, într-un erou. Epoca este depășită.

Lumea piesei lui Mihail Sebastian este o lume fără idealuri politice. În această piesă nu se vorbește de partide ca la Caragiale. Nici măcar o aluzie, un cuvânt; se vorbește numai despre afaceri și despre bani: idealul politic a fost înlocuit cu idealul banului.

Ultima oră este o piesă contemporană, „la zi”, ca un articol de ziar.

În același timp autorul aduce pe scenă un personaj pe care-l iubim cu nostalgie, îl purtăm în noi, Bucureștiul interbelic, care trăiește, respiră, palpită și visează pe scenă, capitala – codul nostru genetic purtător de trecut și generator de viitor.

Rămâne în sarcina noastră, a artiștilor, să putem face vizibil invizibilul, adică ceea ce suntem.

Anca OVANEZ DOROȘENCO

BIOGRAFII SUCCINTE

Anca Ovanez Doroșenco

- Studii: I.A.T.C. (1963-1968), clasa profesor Radu Penculescu, asistent Mihai Dimiu.
- Activitate profesională: 1967 – Debut cu **Șase personaje în căutarea unui autor** de L. Pirandello, Teatrul Național din Tg. Mureș.
- 1968-1974 – Regizor artistic la Teatrul Național din Iași, unde realizează spectacolele: **Războiul vesel**, **Troienele** de Euripide (Premiul pentru regie la Festivalul de la Piatra Neamț), **Chiajna** de Ion Luca, **Chitimia** de Ion Băieșu, **D'ale carnavalului** și **O scrisoare pierdută** de I. L. Caragiale, **Dona Rosita** de F. G. Lorca, **Don Juan sau dragostea pentru geometrie** de Max Frisch, (Premiul pentru cel mai bun spectacol la Festivalul Teatrelor Naționale de la Iași); **Nevestele vesele din Windsor** de Shakespeare, **Există nervi** de Marin Sorescu ș.a.
- Alte spectacole montate în perioada 1967-1979: **Lovitura**, Teatrul Dramatic Galați; **Șase personaje în căutarea unui autor**, Teatrul Național din Târgu Mureș, **Rosmersholm**, Teatrul Dramatic Constanța, **Intrigă și iubire**, Teatrul Dramatic „George Bacovia” Bacău, **Casa Bernardei Alba** și **Sânziana și Pepelea** la Teatrul „Ovidiu” Constanța ș.a.
- 1981-1990 – Este angajată la Teatrul Național „I. L. Caragiale”. Anterior venirii în acest teatru pune în scenă (în regim de colaborare) **Fanteziile lui Fariatiev** de Alla Socolova (1979). Urmează: **Tineretea lui Moromete** de Marin Preda, **Filumena Marturano** de Eduardo De Filippo, **Între patru ochi** de A. Ghelman, **Despot Vodă** de V. Alecsandri, **A douăsprezecea noapte** de Shakespeare, **Faleză** de J. Edlis, **Torquato Tasso** de J. W. Goethe (1989 – Premiul criticii dramatice „pentru cel mai bun spectacol”).
- Alte colaborări în perioada 1979-1990: **Copiii soarelui și Sfântul Mitică Blajinu** – Teatrul „Nottara”; **Minetti**, Teatrul Mic; **O noapte furtunoasă**, **Timp în doi** și **Titanic vals** – Teatrul „M. Eminescu” Botosani.
- Spectacole de televiziune: 1977 – **Curcanii** după piesa lui Gr. Ventura (scenariul și regia); **Baltagul** după M. Sadoveanu, film în două serii (scenariul și regia); **Minetti** – adaptare pentru televiziune.
- Din 1990 se stabilește în Franța, la Nisa. În Franța a realizat 12 spectacole între care: **Don Juan** de T. de Molina, **Dineul lui Babette** de Karen Blixen, **Nunta lui Figaro** de Beaumarchais, **Salut a l'oiseau** pe texte de Prevvert, **Această nemaipomenită harababură** de E. Ionesco, **Tango** de Mrozek, **Astăzi seară se improvizează** de Pirandello, **Georges Dandin** de Molière, **Pasiunile pentru vilegiatură** de Goldoni, **Jacques sau supunerea** de E. Ionescu.
- 1997 – Angajată profesor de artă dramatică la Conservatorul de artă dramatică și muzică din Antibes, Franța.

Mihai Mădescu

- Absolvent al Institutului de Arte plastice „N. Grigorescu”, în 1963. Lucrează ca scenograf angajat la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț, la Teatrul Mic – București și la Teatrul „L. S. Bulandra”. Din 1993 până în prezent este conferențiar la catedra de regie din UNATC.
- A realizat scenografia la peste 150 de spectacole colaborând cu unii din cei mai importanți regizori români, la Teatrul Național „I. L. Caragiale”, Teatrul Național din Cluj, Teatrul Național din Iași, Teatrul „Sică Alexandrescu” Brașov, Teatrul „Nottara”, Teatrul din Galați, Teatrul Tineretului din Piatra Neamț, Teatrul „Maria Filotti” – Brăila, Teatrul Evreiesc, Théâtre Marionnette de Genève – Geneva, Teatrul Dramatic – Constanța, Teatrul Dramatic Sibiu, Teatrul Național de Operetă „Ion Dăcian”. Amintim: **Omul cel bun din Sicilia** (costume), **Noaptea încurcăturilor**, regia Andrei Serban; **Viziuni fiamande**, **Zamolxe**, regia Dinu Cernescu; **Secretul familiei Posket** (decor), regia V. Moiseescu; **Ușile închise**, **Antoniou și Cleopatra** (decor), regia Mihai Măniutiu; **Mormântul călărețului avar**, regia Mircea Marin; **Peer Gynt**, **Istoria hieroglifică**, **Niște țărani**, **Dimineața pierdută** (decor); **Uriașii munților** (decor), regia Cătălina Buzoianu; **Porunca a 7-a** (decor), regia Gelu Colceag, **Britannicus**, regia Aurel Manea; **Henrik al IV-lea** regia D. Dembinski; **Avarul** (decor), regia Mircea Cornișteanu; **Numele trandafirului**, regia G. Gonta; **Somnoroasa aventură**, regia Tudor Mărăscu; **Caligula** (decor), **Antigona** – (decor), **Bacantele** (decor), regia Mihai Măniutiu; **Pasărea de foc**, regia Irina Niculescu; **Șantaj**, **Spionul balcanic**, regia Claudiu Goga; **Euridice** (decor), regia Dinu Cernescu; **Prințesa și ecoul**, regia Irina Niculescu (Marionette de Genève); **Take, lanke și Cadir** (decor), regia Grigore Gonta ș.a.

- Premii: 1972 – Premiul la Festivalul Teatrului Tineretului – Piatra Neamț pentru **Inimă rece** de Hauff; 1985 – Premiul criticii A.T.M., pentru **Ușile închise** de J. P. Sartre și **Niște țărani** de D. Sărașu; 1988 – Premiul criticii A.T.M., pentru decor la **Antoniou și Cleopatra** și **Uriașii munților**; 1989 – Premiul Uniunii Artiștilor Plastici (pentru decor la **Dimineața pierdută**) și **Uriașii munților**; 1990 – Premiul II la Festivalul Național de Teatru pentru **Henrik al IV-lea**; 1996 – Premiul criticii (Secția română a asociației internaționale a criticilor de teatru) – Cel mai bun scenograf al anului; 1998 – Premiul pentru întreaga activitate – UNITER; 2000 – Premiul pentru scenografia la spectacolul **Pasărea de Foc** – Festivalul Guliver – Galați; • 2000 – Este decorat cu Ordinul Național pentru Merit în Gradul de Cavaler.

Luana Drăgoescu

- Institutul de Arte Plastice „N. Grigorescu”, în 1969. Lucrează ca scenograf angajat la Studioul Animafilm, Teatrul Național de Operetă „Ion Dăcian”, Teatrul „Ion Creangă”. A realizat scenografia la numeroase spectacole de teatru (la Teatrul Național „I. L. Caragiale, Teatrul Mic, Teatrul „Sică Alexandrescu” – Brașov, Teatrul „Nottara”, Teatrul din Galați, Teatrul Dramatic din Constanța, Teatrul „Radu Stanca” din Sibiu, Teatrul Evreiesc, Teatrul Giulești) și de televiziune. Amintim: **Geamandura** – regia Geta Vlad, **Mitică și ingerul lui** – regia Mihai Pascal; **Miss Heliette** – regia Toni Buiacici, **Aterizare forțată** – regia Ion Lucian, **Dragoste și 4 cai putere** – regia Nicolae Frunzetti; **Farsele japănuului Pathelin** – regia Cornel Todea; **Hansel și Gretel** al regiei Ileana Cârstea; **Poveste de Crăciun** – regia Cristian Munteanu; **Dragonul** – regia Gelu Colceag; **Avarul**, **D'ale carnavalului** – regia Mircea Cornișteanu; **Harvey** – regia Tudor Mărăscu; **Ancheta** – regia Radu Beligan; **Micul Lord** – regia Constantin Dicu; **Spionul balcanic** – regia Claudiu Goga; **Trandafirii roșii** – regia Vlad Masaci; **O noapte furtunoasă** – regia Serban Puiu; **Generația de sacrificiu** – regia Dinu Cernescu; **Călătorii cu mătușa mea** – regia Petre Bokor; **Shylock**, **Take lanke și Cadir** – regia Grigore Gonta ș.a.

Claudiu Bleonț

- 1979-1983 Absolvent I.A.T.C., București, clasa prof. Grigore Gonta, asistent Alexandru Lazăr.
- Roluri importante interpretate la Studioul „Cassandra” **Ghiță Coșcodan**– **Agachi Flutur** de V. Alecsandri; **Melchior Gabor** – **Deșteptarea primăverii** de F. Wedekind; **Jimmy** – **Omul care aduce ploaia** de R. Nash.
- 1979 – Începe activitatea la Teatrul Național „I. L. Caragiale”. Într-o creație sale pe această scenă se numără: **Pamphilus / Byrria**– **Fata din Andros** de Terentiu; **Pafnutie** – **Crimă pentru pământ**, după romanul omonim al lui Dinu Sărașu, **Catavencu** – **O scrisoare pierdută** de I. L. Caragiale, (regia Grigore Gonta); **Scipio** – **Caligula** de A. Camus, **Billy Bibbit** – **Zbor deasupra unui cuib de cuci** de D. Wasserman (regia Horea Popescu); **Catindatul** – **D'ale carnavalului** de I. L. Caragiale (regia Sanda Manu); **Sir Andrew** – **A douăsprezecea noapte** de W. Shakespeare, **Tasso** – **Torquato Tasso** de Goethe (regia Anca Ovanez) – **Premiul pentru cel mai bun actor**; **Filcoțet** – **Filcoțet** de Sofocle (regia Andreea Vulpe); **Mercutio** – **Romeo și Julieta** de Shakespeare, **Macbett** – **Macbett** de E. Ionescu (regia Beatrice Bleonț); **Adso** – **Numele trandafirului** după Umberto Eco (regia Grigore Gonta); **Reverend Hale** – **Vrăjitoarele din Salem** de A. Miller (regia Felix Alexa); **Orestes** – **O trilogie antică** după Seneca, Sofocle, Euripide, **Trofimov** – **Livada de vișini** de A. P. Cehov, **Feste**, **Nebrunul** – **Noaptea regilor** de W. Shakespeare, (regia Andrei Serban); **Miroiu** – **Steaua fără nume** de M. Sebastian (regia Alexa Visarion); **Majestatea Sa** – **Legenda ultimului împărat** de Valentin Nicolau (regia Alice Barb) ș.a.
- Alte roluri interpretate la: Teatrul „Odeon” în **Astăzi seară se improvizează** de Luigi Pirandello (regia Alexa Visarion); în **Opera de trei parale** de B. Brecht (regia Beatrice Bleonț); Teatrul „Bulandra” (Uniunea Teatrelor Europene – 1991) în **Deșteptarea primăverii** de F. Wedekind (regia Liviu Ciulei); Teatrul Național Târgu Mureș, rolul titular în **Macbeth** de W. Shakespeare (regia St. Iordănescu); Teatrul de Comedie București, în **Turnul de fildeș** de V. Rozov (regia Cătălina Buzoianu); Teatrul din Petrosani **Un bărbat și mai multe femei** de L. Zorin (regia Claudiu Bleonț) – Premiul pentru cel mai bun actor; **Anonimul Venetian** de G. Berto și **Într-un parc pe o bancă** de A. Ghelman (regia Cătălin Naum) ș.a.

- Participări la festivaluri internaționale din: Marea Britanie, Brazilia, Italia, Franța, Portugalia, Grecia. Începând din 1995 până în 2001 a interpretat roluri principale în cinci montări realizate în Ungaria de regiunea Beatrice Bleonț, într-un proiect extrem de original, **Hungarian Theatre Festival**, reunind actori români și maghiari: **Visul unei nopți de vară** de W. Shakespeare, **Răpirea Sabinelor** de L. Andreev, **Nunta** de A. P. Cehov, **Orestia** de Eschil, **Maestrul și Margareta** după M. Bulgakov, **Notre Dame de Paris** de V. Hugo. Filme: **Fata Morgana**, **Să mori rănit din dragoste de viață**, **Dreptate în lanțuri**, **Pas în doi**, (Premiul ACIN pentru interpretare), **Flăcări pe comori**, **Rochia albă de dantelă**, **Kilometrul 36**, **Polul Sud**, **O vară de neuitat** (Film prezentat la Cannes, în selecția oficială), **Cortul** ș.a. TV: **Cum vă place** de W. Shakespeare (regia Olimpia Arghir); **D'ale carnavalului** de I. L. Caragiale (regia D. Dembinski) ș.a.

Mircea Albușescu

- 1956 – Absolvent I.A.T.C., clasa Prof. Aura Buzescu.
- Spectacole de absolvă în cadrul I.A.T.C.: **Azilul de noapte** de M. Gorki (rol: *Satin*); **Tragedia optimistă** de V. Vișnevschi (rol: *Alexei*); **Căsuța de la marginea orașului** de A. Arbuzov (rol: *Jeneta*).
- 1956-1965 între numeroasele creații realizate pe scena Teatrului Municipal din București (devenit Teatrul „L. S. Bulandra”) le amintim pe cele din: **Horia** de M. Davidoglu, regia Dan Nasta (rol: *Coșcuș*); **Nebuna din Chaillot** de J. Giraudoux, regia W. Siegfried (rol: *Salvatorul*); **Omul care aduce ploaia** de R. Nash, regia Liviu Ciulei (rol: *File*); **A douăsprezecea noapte** de W. Shakespeare, regia Ion Sahighian (rol: *Antonio*); **Livada de vișini** de A. P. Cehov, regia Marietta Sadova (rol: *Lopahin*); **Nu se știe niciodată** de G. B. Shaw, regia: W. Siegfried (rol: *De Boum*); **Take, lanke și Cadir** de V. I. Popa, regia N. Al. Toscani (rol: *Ionel*); **Sfânta Ioana** de B. Shaw, regia Liviu Ciulei (rol: *Călău*); **Mamouret** de J. Sarmand, regia G. Teodorescu (rol: *Prefectul*); **Un strugure în soare** de L. Hausberry, regia Lucian Pintilie (rol: *Walter*); **Moartea unui comis voiajor** de A. Miller, regia Dinu Negreanu (rol: *Happy Loman*); **Comedia erorilor** de W. Shakespeare, regia Lucian Giurghescu (rol: *Baltazar*); **Orestia** de Eschil, regia Vlad Mugar (rol: *Egist*); **Biedermann și incendiatorii** de Max Frisch, regia Lucian Pintilie (rol: *Schmitz*); **Clipe de viață** de A. Saroyan, regia Liviu Ciulei (rol: *Mc Carthy*); **Victimele datoriei** de Eugen Ionescu, regia G. Teodorescu (rol: *Nicolas d'Eu*) ș.a.
- 1965-1974 la Teatrul de Comedie se distinge în roluri de primă mărime din: **Troilus și Cressida** de W. Shakespeare (rol: *Achile*), **Capul de rățoi** de G. Ciprian, (rol: *Dăcian*), regia David Esrig; **Dispariția lui Galy Gay** de B. Brecht, regia Lucian Giurghescu (rol: *Uria Schaley*); **Mandragora** de N. Machiavelli, regia Dinu Cernescu și Mircea Albușescu (rol: *Liguria*); **Mutter Courage** de B. Brecht, regia Lucian Giurghescu (rol: *Buffalo Bill*) ș.a.
- Din 1974 este angajat al Teatrului Național „I. L. Caragiale”. Pe această scenă a intruchipat personaje în: **Danton** de Camil Petrescu (rol: *Danton*), **Generoasa fundație** de B. Valejo (rol: *Tulio*), **Richard al III-lea** de W. Shakespeare (rol: *Lord Hastings*), **Caligula** de A. Camus (rol: *Cherea*); **Ondine** de J. Giraudoux (rol: *Regele ondinelor*), **Profesionistul** de D. Kovacevic (rol: *Luca Laban*), regia H. Popescu; **Despot Vodă** de V. Alecsandri (rol: *Ciubăr Vodă*), regia Anca Ovanez; **Jocul leilor** de Camil Petrescu (rol: *Sinesti*), regia Sansa Manu; **Cabinierul** de R. Harwood (rol: *Sir*); **Ifigenia** de Mircea Eliade (rol: *Agamemnon*), **Azilul de noapte** de M. Gorki (rol: *Satin*), regia Ion Cojar; **Numele trandafirului** după Umberto Eco (rol: *Bernardo*), regia Gr. Gonta; **De partea cui ești?** de R. Harwood (rol: *Wilhelm Furtwängler*), regia R. Beligan; **Cabotatul** de J. Osborn (rol: *Bill Rice*), **Legenda ultimului împărat** de Valentin Nicolau (rol: *Generalul*), regia Alice Barb; **O scrisoare pierdută** de I. L. Caragiale (rol: *Farfuridi*), regia A. Tocilescu; **Cadavrul viu** de Lev. N. Tolstoi (rol: *Printul Iabrezkov*), regia G. Colceag; **Scrisori de dragoste** de A. Gurney (rol: *Andy Ladd*), regia M. Cornișteanu ș.a.
- Alte roluri interpretate la: Teatrul din Ploiești – **Victimele datoriei** de Eugen Ionescu, regia Mircea Albușescu (rol: *Nicolas d'Eu*); Teatrul Mic – **Pescărușul** de A. P. Cehov, regia Cătălina Buzoianu (rol: *Doctorul Dorn*); Teatrul „Nottara” – **Unde-i revolverul?** de G. Gabor, regia M. Cornișteanu (rol: *Kiss*), **Viforul** de Barbu Delavrancea, regia Alexandru Darie (rol: *Luca Arbore*); Teatrul Odeon – **Echipa de zgomote** de Fănuș Neagu, regia Alexa Visarion (rol: *Nil*); **Frații** de Sebastian Barry, regia Alexandru Dabija (rol: *Jossey*).
- În aproape cincizeci de ani Mircea Albușescu a interpretat

sute de roluri în piesele Teatrului Național Radiofonic, iar vocea sa inconfundabilă a putut fi auzită și în zeci și zeci de alte emisiuni culturale ale radioului. De altfel lucrarea sa de doctorat se intitulă: **Teatrul radiofonic: convertibilitatea mijloacelor de expresie actoricească în procesul creației.**

- Creații la Televiziune în numeroase scenarii, dintre care amintim: **Casa de piatră** – regia Lucian Pintilie; **S-a întâmplat în București**, **Tamerlan**, **Volpone** – regia Lidia Ionescu; **Iulius Fucik**, **Un caz ciudat**, **Piața Ancorei**, **Pana de automobil** – regia Nicolae Motric; **Sabia lui Damocles** – regia Petre Sava Băleanu; **Vizită pe o mică planetă**, **Sisif și Moartea**, **Moartea Bessiei Smith** – regia Cornel Todea, **Chestie de metodă** – regia Radu Miron; **Furtuna** (Shakespeare), **Șase personaje în căutarea unui autor** – regia Letiția Popa; **Andersen**, **Accidentul** – regia Ion Barna; **Michelangelo** – regia Sanda Manu; **Prometeu**, **Patima de sub ulmi** – regia Dinu Cernescu; **Caligula**, **Profesionistul** – regia Horea Popescu; **Al matala Caragiale** – regia Mircea Cornișteanu; **Capul de rățoi** – regia C. Dicu; **Pluta meduzei** – regia N. Cosmescu; **Don Carlos**, **Don Juan** – Eugen Todoran s.a.

- Seriale: **Căsătorie imposibilă** – regia Silviu Jicman; **Poveste imorală** – regia Constantin Dicu.

- A realizat creații de referință în numeroase filme semnate de regizori prestigioși.

- În 1990 a fost titularizat profesor universitar la „Catedra de arta actorului” din cadrul UNATC.

- De-a lungul anilor semnătura sa a apărut de multe ori în publicații precum: **Teatrul**, **Cinema**, **România liberă**, **Contemporanul**, **Libertatea**, **Cronica română** (poezie, proză).

- I s-au tipărit volumele de poezie: **Vizite** (1985) și **Pajura singurătății** (1994); i-au apărut volumele de proză scurtă și de poeme în proză: **Bilete de favoare** (1996), **Baraka** (1999), **Bazar sentimental** (2000), **Fluturi în lesă de aur** (2002).

- Este membru al Uniunii Scriitorilor și al Uniunii Ziarștilor.

- A fost decorat cu „Meritul Cultural” și ordinul „Serviciu Credincios” în grad de „Comandor”.

- Între ianuarie 1993 și martie 1994 a exercitat funcția de Secretar de Stat în Ministerul Culturii. Societar de Onoare al Teatrului Național.

Gheorghe Dinică

- Absolvent al IATC, promoția 1961, clasa profesor Dina Cocea. Examenul de producție îl susține cu rolul **Inspectorul Goole** din piesa **Inspectorul de poliție** de J. B. Priestley, regia Dina Cocea.

Este repartizat la Teatrul pentru Tineret din București, unde joacă în piesa **Celebrul 702**, regia Moni Ghelerter.

- 1962-1967 Actor la Teatrul de Comedie (director Radu Beligan). Iată câteva din titlurile pieselor în care s-a afirmat aici: **Sweik în al doilea război mondial** de B. Brecht, **Nuntă la castel** de Sütő Andras, **Rinocerii** de Eugen Ionescu, regia Lucian Giurcescu; **Procesul d-lui Caragiale** de M. Ștefănescu, **Umbra** de Ev. Swartz, **Troilus și Cresida** de W. Shakespeare, **Capul de rățoi** de Gh. Ciprian, regia David Esrig; **Somnoroasa aventură** de Th. Mazilu, regia Dinu Cernescu s.a.

- 1968-1971 Actor la Teatrul „Lucia Sturza Bulandra” (director Liviu Ciulei). Realizează creații în: **Neptolul lui Rameau** de Diderot, regia David Esrig; **Moartea lui Danton** de G. Büchner, regia Liviu Ciulei s.a.

- 1972 Este angajat la Teatrul Național „I. L. Caragiale”. Interpretează cu strălucire roluri în: **Un fluture pe lampă** de P. Everac, **Gaițele** de Al. Kiritescu, regia Horea Popescu; **Trei frați gemeni venețieni** de Colalto, regia David Esrig; **Romulus cel mare** de Fr. Dürrenmatt, regia Sanda Manu; **O scrisoare pierdută** de I. L. Caragiale, regia Radu Beligan; **Așteptându-l pe Godot** de S. Beckett, **Cine are nevoie de teatru?** de T. Wertebaker și **Noaptea regilor** de Shakespeare, regia Andrei Serban; **Tehnică raiului** de M. Spirescu, regia Dan Micu; **Azilul de noapte** de M. Gorki, regia Ion Cojar; **Numele trandafirului** după Umberto Eco, **Și mai potoliți-l pe Eminescu** de Cristian Tiberiu Popescu, **Take, lanke și Cadîr** de V. I. Popa, regia Grigore Gontă s.a.

Filme: Debutează în 1963, în filmul **Străinul**, regia N. Iacob. Urmează o carieră cinematografică de excepție care îl impune pe Gheorghe Dinică printre cei mai cunoscuți și prețuiți actori de film. Creează personaje de neuitat în pelicule semnate de: Lucian Pintilie, Sergiu Nicolaescu, Mircea Drăgan, Iulian Mihu, Mircea Mureșan, Radu Gabrea, Dan Pita, Andrei Blaier, Dinu Tănase, Geo Saizescu, Malvina Urșianu, Mircea Verou, Mircea Daneliuc s.a. Dintre numeroasele sale filme amintim: **Procesul ab. Golgota**, **Columna**, **Prea mic pentru un război atât de mare**, **Atunci i-am condamnat pe toți la moarte**, **Felix și Otilia**, **Cu mâinile curate**, **Dincolo de nisipuri**, **Ștefan cel Mare – Vaslui 1475**, **Frații Jderi**, **Ilustrate cu flori de câmp**, **Nemuritorii**, **Tatăl risipitor**, **Un comisar acuză**, **Zidul**, **Prin cenușa imperiului**, **Cuibul salamandrelor**,

Marele singuratic, **Osânda**, **Acțiunea „Autobuzul”**, **Trepte spre cer**, **Bietul Ioanide**, **Ultima noapte de dragoste**, **Concurs**, **De ce trag clopotele, Mitică?**, **Pe malul stâng al Dunării albastre**, **Secretul lui Bachus**, **Un petec de cer**, **Eroii n-au vârstă**, **Cuibul de viespi**, **Secretul lui Nemesis**, **Figuranții**, **Să-ți vorbesc despre mine**, **Momentul adevărului**, **Casa din vis**, **Divorț din dragoste**, **Cel mai iubit dintre pământeni**, **Patul conjugal**, **Privește înainte cu mânie**, **Oginda**, **Începutul adevărului**, **Această lehamite**, **Chira Chiralina**, **Crucea de piatră**, **Craii de Curtea-Veche**, **Terente – regele bălților** s.a.

- TV: **Seriilele Neînfricații**, **Lumini și umbre**.

- Premii teatrale: **Marele premiu la Paris pentru rolul Thersit din Troilus și Cresida** de W. Shakespeare.

- 1999 Premiul de excelență – UNITER

- Premii cinematografice: 1972, 1975, 1978 – Premiul ACIN; 1976 – Premiul de interpretare la Karlovy Vary pentru rolul din filmul **Prin cenușa imperiului**; 1992, 1993 – Premiul UCIN; 1993 – Premiul Troia. Societar de Onoare al Teatrului Național.

Marin Moraru

- Absolvent I.A.T.C. – București, promoția 1961. Examen de diplomă: **Agamiță Dandanache** din **O scrisoare pierdută** de I. L. Caragiale.

- La Studioul Cassandra interpretează: **Prezentatorul din Centrul înaintaș a murit în zori** de A. Cuzzani, **lanke** din **Take, lanke și Cadîr** de V. I. Popa, **Agamiță Dandanache** din **O scrisoare pierdută** de I. L. Caragiale.

- 1961-1964 – Teatrul Tineretului. Personajele cărora le-a dat viață: **Gulită** din **Chirița în provincie** de V. Alecsandri, regia Sanda Manu, **Pigulete** din **Pigulete plus cinci fete** de C. Bratu, regia Ion Lucian, **Șase roluri în Ocolul Pământului** de P. Kohout, regia R. Penculescu s.a.

- 1965-1968 – Teatrul de Comedie. Creează roluri complexe: **Ministrul de finanțe din Umbra** de E. Swartz, **Patrocle** din **Troilus și Cresida** de W. Shakespeare, **Bălăleu** din **Capul de rățoi** de G. Ciprian, regia D. Esrig s.a.

- 1968-1971 – Teatrul „L. S. Bulandra”. Se afirmă în partituri dificile precum: **Crăcănel din D’ale carnavalului** de I. L. Caragiale, regia L. Pintilie, **Diderot din Neptolul lui Rameau** de Diderot, regia D. Esrig, **Regele** din **Leonce și Lena** de G. Buchner, regia L. Ciulei s.a.

- 1971-1974; 1978-2003 – Teatrul Național „I. L. Caragiale”. Iată câteva dintre creațiile sale: **Swartz** din **Un fluture pe lampă** de P. Everac, **lanche** din **Gaițele** de A. Kiritescu, **Maxl** din **Generoasa** fundație de B. Valejo, regia H. Popescu; **Trei frați gemeni venețieni** de A. Mattiuzzi, regia D. Esrig; **Rupf** din **Romulus cel mare** de Fr. Dürrenmatt, regia S. Manu; **Farfuridi** din **O scrisoare pierdută** de I. L. Caragiale, regia R. Beligan; **Estragon** din **Așteptându-l pe Godot** de S. Beckett; **Trei împărați** din **Harap Alb** de R. Itcus, **Take** din **Take, lanke și Cadîr** de V. I. Popa, **Popa Prună** din **Crimă pentru pământ**, după romanul omonim al lui Dinu Sărau, regia Grigore Gontă; **Kostiliov** din **Azilul de noapte** de M. Gorki, regia I. Cojar s.a.

- Publicul i-a aplaudat interpretările și de pe alte scene: Teatrul „Nottara” – **Prof. Andronic** din **Ultima oră** de M. Sebastian, regia V. Moisescu; Teatrul Odeon: **Titircă** din **O noapte furtunoasă** de I. L. Caragiale, regia M. Măniuțiu; Teatrul „L. S. Bulandra”: **Gremio** din **Îmblânzirea Scorpiei** de W. Shakespeare, regia M. Măniuțiu s.a.

- La Radio și Televiziune a interpretat numeroase roluri în piese de: Aristofan, Goldoni, Molière, Shakespeare, Cehov, Caragiale, Faulkner, Mazilu etc.

- Film: **O fată fermecătoare**, **Un comisar acuză**, **Tufă de Venetia**, **Iarna bărbatilor**, **Actorul și sălbaticii**, **Maiorul și moartea**, **Filip cel Bun**, **Toamna bobocilor**, **Operațiunea „Monstrul”**, **Un zămbet pentru mai târziu**, **Concurs**, **Haiducii**, **Ringul** etc.

- 1974-1980 – Conferențiar universitar la I.A.T.C. Societar de Onoare al Teatrului Național.

Ioan Andrei Ionescu

- Studii: 1997-2001 – Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică „I. L. Caragiale”, București, secția Actorie, clasa prof. Ion Cojar, Gelu Colceag. Roluri interpretate aici: **Ion** din **Acești ingeri triști** de D. R. Popescu, **Iacovei** din **Micii burhezi**, **Besemen** din **Cei din urmă** de M. Gorki, **Serban Sinescu**, **Gelu Ruscanu** din **Jocul ielelor** de Camil Petrescu, **Versinin**, **Cebutăkin** din **Trei surori** și **Osip** din **Platonov** de A. Cehov, **Falstaff** din **Nevelele vesele din Windsor** și **Claudius**, **Laertes**, **Hamlet** din **Hamlet** de W. Shakespeare, **Chiriac** din **O noapte furtunoasă** și **Pampon** din **D’ale carnavalului** de I. L. Caragiale, **Domnul Smith** din **Cântăreața cheală** de Eugen Ionescu s.a.

- Activitate în cadrul teatrelor: 1999 – Teatrul „Geo Bogza” din Câmpina: **Adolfo** din **Comando către moarte**, regia Alexandru Berceanu și Radu Apostol; • 2000-2002 – Teatrul

Național „I. L. Caragiale” **Membrii al corului** din **Omul din La Mancha**, regia Ion Cojar; **Ipistatul** din **Mofturi la Union**, regia Gelu Colceag; **Svistunov** din **Revizorul**, regia S. Cerkasski; **Aghiotantul** din **Legenda ultimului împărat**, regia Alice Barb.

- 2001 – Teatrul „Lucia Sturza Bulandra” **Filoctet**, **Maestru păpușar** și **Corifeu** în **Odissea 2001**, regia Cătălina Buzoianu.

Marcelo Sebastian Cobzariu

- 1996 – Absolvent al Academiei de Teatru și Film, specializarea actorie, clasa prof. Olga Tudorache și Adrian Pintea.

- 1996-1997 – Master în Teoria și estetica filmului.

- Roluri interpretate la A.T.F.: **Starback** în **Omul care aduce ploaia**, **Versinin** în **Trei surori**, **Antoniu** în **Antoniu și Cleopatra**, **Macbeth** în **Macbeth**, **Oberon** în **Visul unei nopți de vară**, **Tipătescu** în **O scrisoare pierdută**, **Nae Gîrimea** în **D’ale carnavalului**, **Chiriac** în **O noapte furtunoasă** s.a.

- 1997 – Angajat la Teatrul Național „I. L. Caragiale”. Dintre personajele interpretate amintim: **Sculptorul** din **Năluca**, după P. Istrati, regia D. Micu; **Tebaldo** din **Satana cel bun și drept** de T. Popescu, regia P. Serban și G. Colceag, **Iancu Ionel** din **Boabe de rouă pe frunza de lotus în bătaia lunii** de N. Mateescu, regia G. Colceag; **Pedro** din **Omul din La Mancha** de D. Wasserman, regia I. Cojar; **Korotkov**, **Vardistul**, **Solul din Cadavru viu** de L. N. Tolstoi, regia G. Colceag; **Tache** din **Mofturi la Union** după I. L. Caragiale, regia G. Colceag; **Perry Lascoe** din **Așteptând la Arlechin** de N. Coward, regia I. Cojar s.a.

- Roluri în filmele: **Lumina**, **Poștașul**, **Prea târziu**, **Terminus paradis**, **Agamemnon**, **Mysterious museum**, **Impaler**, **Trecerea lui Venus**, **Constantin cel Mare** s.a.

- Premii: Premiul pentru cea mai bună interpretare masculină – rolul **Drozdoz** din **Demonii**, adaptare după F. M. Dostoievski, la Festivalul Studentesc de Teatru – Sibiu, 1996.

Constantin Dinulescu

- 1955 – Absolvent al I.A.T.C., clasa prof. Alexandru Fintii.

- 1955-1969 Angajat la Teatrul Național „V. Alecsandri” Iași. Creează rolurile titulare din **Richard al III-lea** de W. Shakespeare, **Bălcescu** de C. Petrescu, **Oedip** de Sofocle, **Despot Vodă** de V. Alecsandri; interpretează roluri principale în **Steaua polară** de S. Fărcășanu (**Pavel Proca**), **Povestea unirii** de T. Soimaru (**Alecsandri**), **Cărța cu paie** de M. Ștefănescu (**Pascaly**), **Chirița în provincie** de V. Alecsandri (**Musiu Charles**), **Anton Pann** de L. Blaga (**Anton Pann**), **Nunta din Perugia** de Al. Kiritescu (**Griffone**) s.a.

- Din 1969 joacă la Teatrul Național „I. L. Caragiale”. Puternica sa personalitate scenică s-a afirmat în numeroase roluri, dintre care amintim: rolul titular în **Hagi Tudose** de B. Delavrancea; **Ducele de Kent** în **Regele Lear** de W. Shakespeare; **Penculescu** în **Jocul ielelor** de Camil Petrescu; **Varlaam** în **Camera de alături** de P. Everac; **Iacoppo** în **Săptămâna patimilor** de P. Anghel; **Papa** în **Beckett** de J. Anouilh; **Profesorul** în **Cartea lui Iovita** de P. Everac; **Senectus** în **Caligula** de A. Camus; **Nercea** în **Titanic vals** de T. Mușatescu; **Antonio** în **Torquato Tasso** de Goethe; **Harry** în **Cine are nevoie de teatru?** de T. Wertebaker; **Lorenzo** în **Romeo și Julieta** de W. Shakespeare; **Nae** în **Generația de sacrificiu** de I. Valjan; **Fotograf** în **Crimă pentru pământ** – după romanul omonim al lui Dinu Sărau; **Sfetnicul** în **Legenda ultimului împărat**; **Directorul** în **Isplita** de V. Havel; **Patronul** în **Revelion la „Terzo Mondo”** de Ovidiu Moldovan s.a.

- Colaborări: 1957-1969 – Opera de Stat din Iași.

- 1973-1977 – Profesor la I.A.T.C. București.

- La Teatrul „C. Tănase” București joacă în **Funcționarul de la Domenii** de P. Locusteanu.

- Pe scena Teatrului Evreiesc se remarcă în: **Shylock** de A. Wesker, **Parchează mașina la Harvard** de I. Horowitz.

- În peste cincizeci de ani a interpretat cu strălucire numeroase roluri în filme, la televiziune și la radio.

- Premii: Premiul Consiliului de Artă și Cultură pentru rolul **Iacoppo** în **Săptămâna patimilor** de P. Anghel – 1971.

- Premiul UCIN pentru cel mai bun rol masculin pe anul 1991 – **Heidrik** în **A unsprezecea poruncă**, regia M. Daneliuc. Societar de Onoare al Teatrului Național.

Mihai Fotino

- 1952 Actor la Teatrul „Sică Alexandrescu” – Brașov. Interpretează roluri importante în: **A douăsprezecea noapte**, **Mincinosul**, **Nota zero** la **putere**, **O noapte furtunoasă**, **O scrisoare pierdută** **Titanic vals** s.a.

- Din 1956 angajat la Teatrul Național „Ion Luca Caragiale”. Este aplaudat în: **Sălbaticii**, **Siciliana**, **Steaua fără nume**, **Surorile Boga**, **Adam și Eva**, **Apus de soare**, **Avarul**, **Căștigătorul trebuie ajutat**, **Cabinierul**, **Căsătoria**, **Comedie de modă veche**, **O noapte furtunoasă**, **Despre unele neajunsuri**, **lipsuri**, și **deficiențe în domeniul dragostei**, **Discipolul**

diavolului, Euridice, Fanny, Idolul și Ion Anapoda, Îmblânzirea scorpiei, Invitație la castel, Minunata pantofăreasă, O femeie cu bani, O scrisoare pierdută, Orașul nostru, Tezaurul lui Justinian, Trei pe o bancă, Bădăranii, Autorul e în sală, Omul care a văzut moartea, Satana cel bun și drept, Călătorii cu mătușa mea, Ispita etc.

• Alte roluri create la: Teatrul de Comedie din București în *Croitorii cei mari din Valahia*, Sfântul, Ucișag fără simbrerie, Un Hamlet de provincie; Teatrul Nottara în: *Sonet pentru o păpușă*; Teatrul de Stat „Victor Ion Popa” – Bărlad în *Idolul și Ion Anapoda*; Teatrul Național Craiova în *O scrisoare pierdută* – 1997. A interpretat sute de roluri în filme, la televiziune și la radio. Societar de Onoare al Teatrului Național.

Liviu Crăciun

• 1953-1957 – Absolvent I.A.T.C., secția actorie, clasa prof. Marietta Sadova.

• 1957-1958 – Actor la Teatrul de Stat din Constanța. Roluri interpretate: *Wurm din Intrigă și iubire* de Schiller, *Nicu Dumitră din Nota zero la purtare* de V. Stoenscu și O. Sava, regia Vlad Mugur, *Hamlet* din piesa omonimă a lui Shakespeare (fragmente), *Brand* de Ibsen (fragmente), *Prometeu* de Eschil (fragmente) s.a.

• Din 1958, actor la Teatrul Național „I. L. Caragiale”.

• Debutul: piesa *Valea cucului* de Mihai Beniuc, în rolul *Gligor*, regia Sică Alexandrescu. Urmează creațiile: *Chibici* din Eminescu de Mircea Stăfănescu, *Bogdan și Hatmanul Arbore* din *Apus de soare* de Barbu Stăfănescu-Delavrancea, *Rodolfo din Vedere de pe pod* de A. Miller, regia Sică Alexandrescu; *Arsen din Ascultă-ți inima* de Korneiciu, regia Al. Finți; *Kumakin din A treia patetică* de Pogodin, regia Mion Ghelert; *Juan din Judecătorul din Zalamea* de Calderon de la Barca, regia Dinu Cernescu; *Mihai din Oameni care tac* de Al. Voitin; *Doctorul din O femeie cu bani* de G.B. Shaw, în regia lui Mihai Berechet; *Paris din Romeo și Julieta* de Shakespeare, regia Vlad Mugur; *Zmeul Zmeilor și Tară-Bună din Înșir-te mărghelii* de V. Eftimiu, regia Miron Niculescu; *Panis și Saint Just* din *Danton* de Camil Petrescu, regia Horia Popescu; *Detlev din Heidelbergul de altădată* de Meyer Foster, *Don Luis din Donna Diana* de Camil Petrescu, *Ricardo din Bădăranii* de Goldoni, regia Victor Moldovan; *Kiriak din Jocul ielelor* de Camil Petrescu, regia Sanda Manu; *Patrocle din Ifigenia* de Mircea Eliade, regia Ion Cojar; *Poetul din Ondine* de J. Giraudoux, regia Horea Popescu; *Buzescu din Capul de Mihnea* Gheorghiu, regia Letiția Popa; *Withy din Oameni și soareci*, regia Al. Finți; *Notarul din Femeile savante*, regia Lucian Giurchescu; *Cardinalul* din *Numele trandafirului*, regia Grigore Gonta; *Doctorul din Cadavrul viu* de Tolstoi, regia Gelu Colceag; *Doctorul Jevons din Așteptând la Arlechin*, regia Ion Cojar s.a.

• Peste 200 de roluri imprimate la radio cu regizorii Mihai Zirra, Cristian Munteanu, Dan Puican etc.

• Peste 100 de apariții la televiziune în spectacolele regizate de Letiția Popa, Lidia Ionescu, N. Motric, Miron Niculescu, Horea Popescu, Dinu Cernescu, C. Dicu etc.

• Peste 30 de roluri în cinematografie: *Un surâs în plină vară*, *La porțile pământului*, *Păsările călătoare*, regia Geo Saizescu; *Liceenii*, regia Nicolae Corjoi; *Hotel de lux*, regia Dan Pița; *Oglinda*, regia Sergiu Nicolaescu s.a.

• Este Membru al Uniunii Autorilor și Realizatorilor de Film și Membru fondator al A.T.M., în prezent membru UNITER.

• Turnee și călătorii de studii în străinătate, în Iugoslavia, Bulgaria, Rusia, Austria, Germania, Israel, Grecia, Franța, Belgia, Olanda, Anglia, Luxemburg, Danemarca, Suedia, Italia, Cehia, Slovacia, Ungaria, Elveția.

• Este Cetățean de Onoare al Municipiului Târnăveni. Societar al Teatrului Național.

Alexandru Hasnaș

• Studii: Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică, București, clasa prof. Moni Ghelert și Sorana Coroamă, promoția 1961.

• Din 1961 este angajat al Teatrului Național „I. L. Caragiale”. Între creațiile sale se numără: *Geronte în Vicenile* lui Scapin de Molière, *Bărbatul/Adrian* în *O femeie cu bani* de G. B. Shaw, *Baronul* în *Să nu te joci cu dragostea* de A. de Musset, *Tanise* în *Topaze* de M. Pagnol, *Rueder* în *Heidelbergul de altădată*, F. W. Meyer, *Costache Giurgiuveanu* în *Enigma Otiliei* de G. Călinescu, *Printul Oscar* în *Zodia taurului* și *Basta* în *Capul* de M. Gheorghiu, *Gremio* în *Îmblânzirea scorpiei* de W. Shakespeare, *Itic* în *Take, Ianke și Cadir* de V. I. Popa, *Bărboi/Dedu* în *Căruta cu paie* de M. Stăfănescu, *Aristotel Matic* în *Idolul și Ion Anapoda* de G. M. Zamfirescu, *Farfurii* în *O scrisoare pierdută* de I. L. Caragiale, *Procopiu* în *Titanic vals* de T. Mușatescu, *Sache* în *Jocul ielelor* de C. Petrescu,

Maurizio în *Bădăranii* de C. Goldoni, *Mesagerul*, *Egeus*, *Pedagogos* în *O trilogie antică*, *Leon* în *Omul care a văzut moartea* de E. Eftimiu, *James O'Toole* în *Călătorii cu mătușa mea*, de G. Green, *Petre Chircu* în *Boabe de rouă pe frunza de lotus* în *Bătălia* lui N. Mateescu, *Scebenev* în *Nunta lui Krecinski* de A. Suhovo-Kobilin ș.a.

• Colaborări la Teatrul „Constantin Tănase”: *Leonid* în *Romeo și Julieta* la Mizil de G. Ranetti, *Cântărețul/Feicescu* în *Funcționarul de la Domenii* de P. Locusteanu. Societar al Teatrului Național.

Ilinca Goia

• Studii: 1988-1992 – Academia de Teatru și Film „I. L. Caragiale” București, clasa prof. Florin Zamfirescu, asist. Doru Ana.

• 1992 – Stagiul de pregătire – Universitatea din San Diego, California și Teatrul „Old Globe”.

• 1993-1994 – Academia americană de Music-Hall și Artă Dramatică

• 1996 – (A.M.D.A.), New York

• Teatru – București: 1987-1992 – Proiecte Studentești și Teatru Experimental: *Julieta* în *Romeo și Julieta* de W. Shakespeare, regia C. Naum, *Veta* în *O noapte furtunoasă* de I. L. Caragiale, regia Doru Ana (Studioul Casandra), *Wanda* în *Gaițele* de Al. Kiritescu, regia Fl. Zamfirescu, („St. Casandra”) ș.a.

• 1989-2002 Teatrul Național „I. L. Caragiale”: *Liza* (debut) în *Vassa Jeleznova* de M. Gorki, *Aldonza* în *Omul din La Mancha* de D. Wasserman, regia Ion Cojar; *Fanelly și Aglăita* în *Mofturi la Union* după I. L. Caragiale, regia Gelu Colceag; *Mașa* în *Trei surori* de A. P. Cehov, regia Yuri Krasovski; *Curtezana* în *Legenda ultimului împărat* de Valentin Nicolau, regia Alice Barb; *Alexandrina* în *Crimă pentru pământ*, după romanul omonim al lui Dinu Săraru, regia Grigore Gonta ș.a.

• 1992-2002 – Teatrul „C. I. Nottara”: *Nora* în *O casă cu păpuși* de H. Ibsen, regia M. Cornisteanu; *Eliza* în *Misterele Londrei* după G. B. Shaw; *Camelia* în *Acești nebuni fâțarnici* de T. Mazilu, regia D. Dembinski; *Cavalerul* în *Travestirea* de Marivaux, regia Al. Colpacci; *Eleonora* în *Vino la pod*, iubita mea de Kiszely Gabor, regia Alexandru Repan; *Târfa* în *Hora iubirilor* de A. Schnitzler, regia Felix Alexa ș.a.

• New York. Activitate scenică la A.M.D.A.

Beverly în *Cuția cu umbre* de Michael Cristofer; *Abigail* în *Vrăjtoarele* din Salem de A. Miller, regia Tim Riley; *Ioana D'Arc* în *Bunul rege Charles* de L. Grossman și H. Hackady; *Maria Magdalena* în *Jesus Christ Superstar* de Andrew L. Weber; *Hangita* în *Zorba* de J. Kander și F. Ebb; *Macavity* în *Cats* de A. L. Webber; *Reno* în *Anything Goes* de Cole Porter ș.a.

• San Diego: 1992 – Old Globe Theatre: *Régine* în *Strigoii* de H. Ibsen; • Civic Light Opera: *Anna* în *Scrisorile pe acoperiș* de J. Kander și Ebb; • 1993 – San Diego Repertory Theatre – *Leah* în *Dybbuk* de Solomon Anski.

Film (1988-2002): *Rochia albă de dantelă*, regia Dan Pița; *Momentul adevărului*, regia Andrei Blaier, *Frica ascunsă*, regia Courtenay Joiner, *Craii de Curtea Veche*, regia Mircea Veroiu, *Profanii*, regia Ted Nicolau, *Triunghiul morții*, regia Sergiu Nicolaescu, *Talisman*, *Copilul Midas*, regia Denis Decoteau, *Sindromul Timișoara*, regia Nicolae Oprețescu (premieră în curs de apariție), *These*, regia Robert Cuq, *Dracula - resurrection*, regia Patrick Lissenner, *Ce lume veselă*, regia Malvina Urșianu.

Televiziune: *Anisoara* în *Marcel & Marcel* de Al. Kiritescu, regia Dumitru Dinulescu, *Magda* în *Ultima oră* de M. Sebastian, regia Dinu Cernescu, *Alina* în *Celula poetului dispărut* de I. Naghiu, regia Silviu Jicman, *Aranca* în *Aranca* de Cezar Petrescu, *Femeia* în *Baladă în Gerar*, regia Dominic Dembinski, *Fata Frumoasă* și *Actrița* în *Scrisorile prietenului* după A. E. Baconski, regia Mircea Veroiu, *Dorina* în *Șarpele* de Mircea Eliade, regia Viorel Sergovici ș.a.

Festivaluri (1991-2001):

Festivalul Femeii Balcanice/Salonice; Festivalul de Teatru de la Milano; Festivalul „Quartier d'Été”/Paris, Bienala de Teatru de la Sao Paulo; Open Stage Festival/Târgu Mures, ALTFEST/Bistrița, Alternative Theatre Festival/Rasgrad; Unidram/Posdam.

Premii: 1991 – Premiul pentru Debut la Festivalul de Film de la Costinești pentru rolurile din *Rochia albă de dantelă* și *Momentul adevărului*; 1994 – Premiul „Drama-Logue” al Criticii din Los Angeles pentru rolul din *Dybbuk*.

Raluca Petra

• Studii: Academia de Teatru și Film, promoția 1996, profesori: Florin Zamfirescu, Doru Ana.

• Rol de absolvire a facultății: *Duniașă* din *Livada cu vișini* de A. P. Cehov.

• Roluri în teatru (colaborări). Teatrul Național Târgu-Mures: *Zifa* din *O noapte furtunoasă* de I. L. Caragiale, regia Mircea

Cornisteanu; Teatrul „Gh. Ciprian” – Buzău: *Jaqueline* din *Doctor fără voie* de Molière, regia Emil Mandric; Teatrul de Comedie: *Cadăna* din *Ciocoi vechi și noi* de N. Filimon, regia Gelu Colceag ș.a.

• Din 1998 este angajată a Teatrului Național „I. L. Caragiale”. Roluri: *Josie* din *Dragoste în hala de pește* de I. Horovitz, regia Ion Cojar; *Balerina* din *Macbeth* de Eugen Ionescu, regia Beatrice Bleont; *Telefonista 1* și *Dama de companie* din *Machinal* de S. Treadwell, regia A. Hausvater; *Duniașă* din *Cadavrul viu* de N. Tolstoi, regia Gelu Colceag; *Doreen* din *Așteptând la Arlechin* de N. Coward, regia Ion Cojar; *Houbova* din *Ispita* de V. Havel, regia Mihai Manolescu.

• Roluri în filmele: *Vulpe vânător*, regia Stere Gulea; *Șobolanii roșii*, regia Fl. Codre; *Somnul insulei*, regia Mircea Veroiu; *Prea târziu*, regia Lucian Pintilie; *Sexy Harem... Ada Kaleh*, regia Mircea Mureșan.

• Premii: 1995 – Premiul de Debut la „Festivalul Internațional de Dramaturgie Românească – Autor '95”, pentru rolul *Zifa* din *O noapte furtunoasă* de I. L. Caragiale.

1996 – Premiul pentru cea mai bună interpretare feminină, pentru rolul *Duniașă* din *Livada cu vișini* de A. P. Cehov, la „Festivalul Studențesc de Teatru” Sibiu, 1996.

Silvia Năstase

• Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică București, promoția 1965, clasa prof. Dem Loghin.

• 1965-1966 – Teatrul de Stat Brăila. Roluri principale în: *Capcană pentru un om singur*, Sfântul *Mitică Blajin*, *Visul unei nopți de iarnă* ș.a.

• 1966-1981 – Teatrul Municipal Ploiești. Interpretează partituri de primă mărime în: *Cocloabele Londrei*, *Privește, inger, spre casă*, *Când lumea e albastră*, *Opinia publică*, *O noapte furtunoasă*, *Amintirile rămân vii*, *Gaițele*, *Cameristele*, *Viceversa*, *Al patrulea anotimp*, *Avarul*, *Stâlpii societății*, *Metamorfozele unui cântăreț ambulant*, *Interviu*, *Macbeth*, *A treia țeară*, *Proștii sub clar de lună*, *Într-un bazar sentimental* ș.a.

• Din 1981 – este angajată la Teatrul Național „I. L. Caragiale”. Aici se remarcă în: *Ifigenia*, *Harap Alb*, *Iubirile de-o viață*, *Hagi Tudose*, *Jocul ielelor*, *O Trilogie antică*, *Romeo și Julieta*, *Boabe de rouă pe frunza de lotus* în *Bătălia* lui, *Casa Bernardei Alba*, *Take, Ianke și Cadir* ș.a.

• Filme: *Șah la rege*, *Nunta de piatră*, *larba verde de acasă*, *Lumini și umbre*.

A creat zeci de roluri la radio și la televiziune.

Carmen Ionescu

• Studii: Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică București, promoția 1986, clasa prof. Amza Pellea și Ion Cojar.

Activitate artistică

• 1986-1990 – Teatrul Tineretului din Piatra Neamț: *Sânziana* în *Sânziana și Pepelea* de V. Alecsandri; *Neaga* în *Deșteaptă pământului* de V. I. Popa; *Miss Prim* în *Bună seara, domnule Wilde* de O. Wilde; *Reportera* în *Sapte hohote de râs* de T. Popescu; *Lady Mott* în *Mireasa mută* de B. Johnson; *Camelia* în *Acești nebuni fâțarnici* de T. Mazilu; *Fata* în *Bine, mamă, dar ăștia povestesc* în *actul doi ce se-nțămplă-n actul întâi* de M. Visniec.

• Din 1990 este angajată la Teatrul Național „I. L. Caragiale”. Interpretează: *Elena* din *Troia* în *Trilogia antică*, *Rătușca* în *Cine are nevoie de teatru?* de T. Wertebaker, regia A. Serban; *Poseidon* în *Păsările* de Aristofan, regia N. Woltz; *Valeria* în *Morișca* de V. I. Popa, *Olga* în *Paița sosește la timp* de F. Neagu, regia G. Motoi; *Hârzobeanu* în *Patrioții* după V. Alecsandri, regia M. Manolescu; *Elia* în *Ghetou* de J. Sobol, regia V. I. Frunză; *Augustina* în *Casa Bernardei Alba* de F. G. Lorca, regia F. Alexa; *Lady Montague* în *Romeo și Julieta* de W. Shakespeare, regia B. Bleont; *Mama* în *Machinal* de S. Treadwell, regia A. Hausvater; *O bacantă* în *Bacantele* de Euripide, regia M. Mănuțiu; *Cinci personaje* în *Călătorii cu mătușa mea* de G. Greene, regia P. Bokor; *Posliopkina* în *Revizorul* de Gogol, regia S. Cerkasski; *Régina mamă* în *Legenda ultimului împărat* de V. Nicolau, regia Alice Barb ș.a.

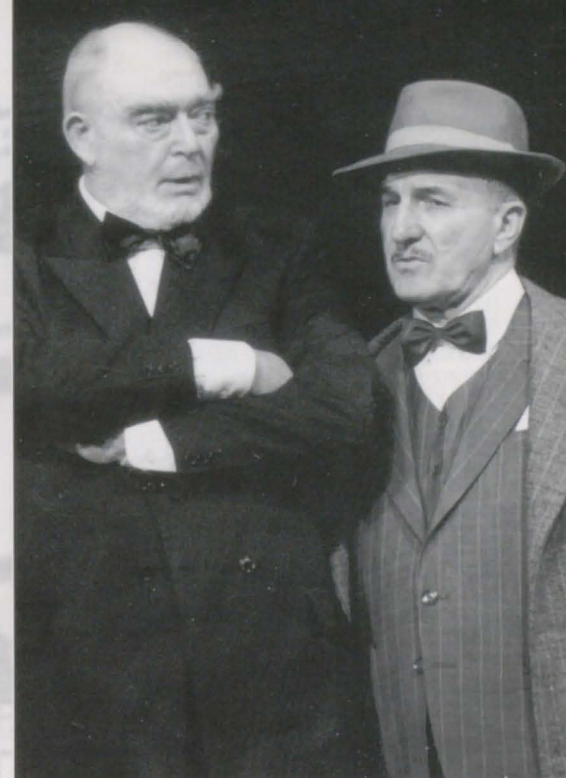
• Colaborări: Teatrul Național din Timișoara: *Un bărbat și mai multe femei* de L. Zorin, regia B. Bleont; *Diavolii* de J. Whiting, regia L. Keszeg; *Madame de Sade* de Y. Mishima, regia P. Bonlay; *Ubu rege* de A. Jarry, regia S. de Luca.

• Festivalul de teatru – Szabek (Ungaria): *Hella* în *Maestrul și Margareta* de M. Bulgakov, *Hecuba* în *Troienele*, *Proserpina* în *Răpirea sabinelor* de L. Andreev, regia Beatrice Bleont.

Cu numai trei piese de teatru, mai puține chiar decât predecesorul Caragiale, romancierul Mihail Sebastian a creat o veritabilă operă dramatică. Cea de a patra, *Insula*, lipsită de actul final, a fost „completată” de dramaturgul Mircea Ștefănescu (după unii), de actorul Mircea Ștefilici (după alții). Poate tocmai pentru că, fiind mai puțin cunoscută, Gellu Naum avea să scrie o parodie după *Robinson Crusoe* intitulată, de asemenea, *Insula*. Înțelegem prin operă un corp de texte care oferă o imagine personală asupra lumii în interiorul unui sistem coerent de idei și argumente. Cele trei (plus una) drame ale lui Sebastian aduc în registre lirice variate fronda împotriva existenței amorfe, rutiniere pe care o întâlnim în versiune radicală și în teatrul lui George Căprian, cu deosebire în *Capul de rățoi*. Sunt texte ce pornesc dintr-o nemulțumire constantă și obsesivă față de modul de viață comun și din intenția, cel puțin teoretică a unei reforme dacă nu a unei revoluții în acest domeniu. În *Jocul de-a vacanța*, teoreticianul „reformei”, Ștefan Valeriu, trece la aplicarea ei practică pe un spațiu experimental restrâns la o cabană și pe un interval de timp determinat, o lună de vacanță, interval în care orice legături cu exteriorul sunt excluse și orice intrus este eliminat. Dincolo de acest „manual al vacanței ideale” Mihail Sebastian construia o utopie socială: o lume mică sau o lume „în mic”, un falanster ce refuză orice contacte cu exteriorul fiind suficientă siesi prin iubire și reculegere. Chiar dacă mijloacele de realizare a utopiei sunt agresive (nu atât de huliganice, totuși, ca metodele „pahucilor” din *Capul de rățoi*) Ștefan Valeriu reușește în cele din urmă să traseze o frontieră între lumea profană și lumea, dacă nu sacră, oricum *selectă* din Cabana Weber. În fond, Valeriu face și el parte dintre *ciudati* ca Miroiu (*Steaua fără nume*) sau Andronic (*Ultima oră*), dar unul care nu se mulțumește să fie descoperit și tratat ca o revelație, așa cum îl descoperă Mona pe Miroiu (omul cu capul în nori, la propriu) sau Magda pe Andronic (omul cu capul în norii istoriei) ci face prozelitism. Utopia personală devine una socială. Coerent până la capăt, Sebastian construiește și în *Ultima oră* (pe aceeași idee a superiorității existenței în imaginar) un cuplu între un halucinat (Andronic) și o zvâpăiată cu simț practic, amatoare de idealști (Magda). Dar *Ultima oră* păstrează doar în schema ei rece acest conflict, fiind o comedie socială la fel de puternică pe cât de poetică este *Steaua fără nume*. Bucureștiul interbelic este „prins” cu aceeași precizie realistă ca și provincia din *Steaua fără nume*. Vom fi, poate, surprinși să ne dăm seama cât de asemănătoare dacă nu identică este lumea Bucureștiului de atunci cu a celui de astăzi. Ai zice chiar că nu puțini autori contemporani care încearcă să surprindă expresia cea mai adecvată a tranziției românești spre societatea comercială au mai puțin succes decât Sebastian cu o jumătate de secol în urmă. Atotputernicul Bucșan și ai săi, inclusiv presa de grup, este aidoma oricărui *milliardar peste noapte* din zilele noastre. Nu ne-ar mira ca spectacolul Teatrului Național să provoace aceeași reacție ca inocentul articol al lui Andronic apărut la rubrica *ultima oră* și să răscolească te miri ce oculte interese de afaceri contemporane. Ba chiar ne

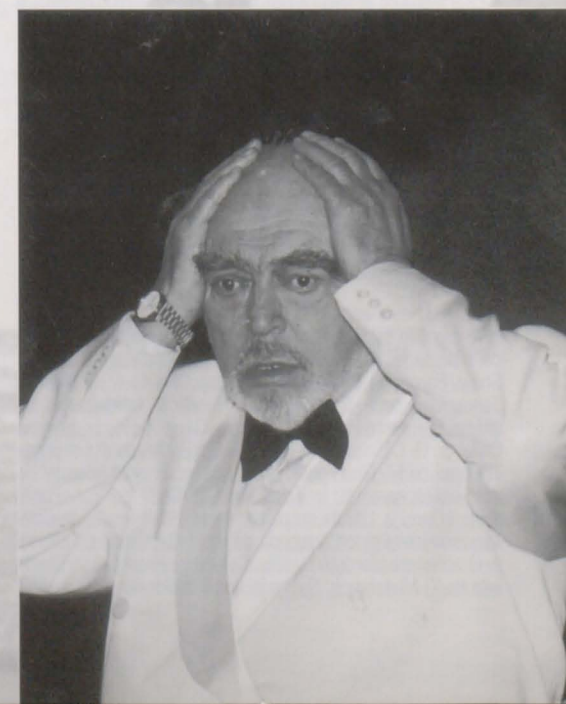
Testul SEBASTIAN

temem ca regizorul, subjugat de această clarviziune sebastiană să nu facă din Bucșan personajul central al spectacolului, în dauna protagonistului indicat de autor, Alexandru Andronic, blocând însuși sistemul de idei al autorului. Pentru că Bucșan nu este altceva, în gândirea lui Sebastian, decât unul dintre cei absenți la o nouă întâlnire cu *imaginarul* - *testul de calitate* la care îi supune Sebastian. În *Ultima oră* realul este străpuns de imaginar prin câteva greșeli tipografice apărute într-un articol inocent

despre Alexandru cel Mare, greșeli de tipar miraculoase ce transformă un comentariu istoric de strictă specialitate într-o bombă de presă cu dezvăluiri senzaționale despre o afacere cu cereale. Deosebirea este că, astăzi, asemenea greșeli de tipar nu mai sunt cu putintă, spre bunul mers al afacerilor. „Setea de mesaj” a lui Mihail Sebastian, destul de bine camuflată în dramele anterioare, apare în *Ultima oră*, într-o formulă aproape tezistă. Lumea profesorului Andronic și cea a lui Bucșan sunt atât de diferite încât atitudinea literară pare, uneori, maniheistă, ca în mituri, basme, literatură realist-socialistă, filme americane, sovietice, chinezești, irakiene, și ce ne va mai da Dumnezeu. Mihail Sebastian absorbea, în epocă, tendințe artistice autentice, o dată cu dezgustul față de *profani*, de *accesibili*. Trebuie să ai gusturi rarissime, să citești în stele, în antichități, în imagini pentru a trece *Testul Sebastian*.

Mircea GHIȚULESCU

Drama lui ANDRONIC

Piesa *Ultima oră* a lui Mihail Sebastian are un farmec pe care timpul nu-l alterează și pe care fiecare montare îl amplifică. Astăzi, după ce *Jurnalul* lui Sebastian a fost publicat - conținând și un „jurnal” al piesei - farmecul acestui text primește și o nuanță de mister. Un intelectual strivit de Istorie scrie o operă a cărei respirație irigă un spirit neașteptat de liber. Un ochi atent îi permite autorului să privească dincolo de drama personală și să anime un caz particular din comedia vieții. Trei personaje cheie: un om de afaceri, un ziarist și un intelectual sunt așezați într-un triunghi al confuziei, fiecare apărându-și propriul adevăr fără a-l înțelege pe celălalt. Bineînțeles, o femeie rezolvă cazul, însă, prin paradoxul artei lui Sebastian, fiecare rămâne în spatele cortinei trase la fel de neînțeles, străin și la fel de impenetrabil la cunoașterea celuilalt. Misterul acestei creații de excepție din dramaturgia românească persistă pentru că, deși terminată într-un happy-end, personajele sale nu înțeleg de ce este fericit celălalt.

Farmecul explicit al piesei este însă permanenta ei actualitate. Într-o societate care nu reușește să termine reforma sistemului său politic, economic și social de la 1859 și pînă la 2003, omul de afaceri, ziaristul și intelectualul vor arăta întotdeauna la fel, pentru că sunt expresia în individ a unei societăți care nu-și schimbă principiile. Din același motiv și personajele lui Caragiale sunt mereu actuale. Trec peste ei războaie, revoluții și crize... vor face întotdeauna același lucru.

Omul de afaceri Grigore Bucșan - un posibil Malaxa - pregătește o lovitură financiară în domeniul cerealelor, deși este cunoscut ca un magnat al oțelului. Bineînțeles, o dată intrat pe piața cerealelor, vrea să dețină monopolul acesteia. Așa ceva nu este posibil în Vest, în capitalism, dar este posibil în România, de la Cuza și pînă azi. El va folosi ovăzul monopolizat pentru cavalerie. Adică, Bucșan vizează o afacere cu statul, cu Bugetul, cu banul public. Nimic nou sub soare. Și pentru ca afacerile cu

comenzile statului să fie sigure, Bucșan corupe miniștri și-și permite să-l sune pe primul ministru la club în orice clipă, pentru a schimba un ministru.

Pe firul afacerii intră întâmplător un ziarist, I.D.Borcea. Cum află, nu se gândește decât la un șantaj. Deși era obișnuit să evite subiectele care vizau tranzacții oneroase, pentru a face pe plac omului de afaceri, când simte că acesta e slab, îl atacă furibund. Veros și insensibil, Borcea - un posibil Pamfil Seicaru - folosește presa de șantaj ca pe un instrument al interesului propriu. Nimic neobișnuit, de la primul ziar românesc și până astăzi.

Profesorul de Istorie Alexandru Andronic are o credință: în cunoaștere, în știință, în relativitatea informației. Este singurul personaj tragic. El îl iubește pe Alexandru Macedon, dar descoperă că a fost un criminal. Rigoarea profesională îl împiedică să mai fie sentimental, însă nu se poate opri să viseze. Pentru el, în materie de informație istorică nu există „categoric”, „sigur”, „pe deplin dovedit”. Pe Borcea chestia asta îl amuză, pe Bucșan îl sperie. Și astfel, Mihail Sebastian descrie drama intelectualului care încearcă să aducă rigoare într-o lume în care totul se fură, este imprecis și imperfect. Ziaristul îl folosește, îl exploatează, îi oferă o notorietate fabricată. Omul de afaceri îl cumpără. Naiv și descumpănit, intelectualul trece prin lumea reală ca printr-un vis, convins că visul lui este realitatea. O femeie frumoasă îl conduce pe muchia dintre aceste lumi. Evadarea este singura soluție. Unii au fugit în Vest, alții și-au înecat neputința în betie. Unii au scris cinic pentru bani, fără să le pese ce regim politic îi folosește, alții s-au sinucis. Mihail Sebastian a avut șansa să moară într-un accident, înainte să vină ai lui la Putere, astfel că misterul lui continuă cu fiecare nouă montare, la fel de actuală de fiecare dată.

Alex Mihai STOENESCU

"S.L. Caragiale"

Stagiunea aniversară
2002-2003

Director general
DINU SĂRARU

Director general adjunct
GRIGORE GONTA
Director general adjunct
ALEX MIHAI STOENESCU

Director artistic
LIVIU DORNEANU

Director programe culturale
ADRIANA POPESCU

Director adjunct imagine
FLORINA CERCEL

Director adjunct editură, presă
MAGDALENA POPA BULUC

Director adjunct economic
CONSTANTIN VÂNĂTORU

Directorul Muzeului
Ionuț Niculescu

Redacția
Liviu Dorneanu (coordonator)
Violeta Scoradet
Ilinca Theodorescu
Claudiu Cristescu
Mihail Cratofil (fotografii)

Administrația
Cristina Popa
(contabil șef)

ing. Doina Iordachi
(șef departament producție)
ing. Corneliu Ciolac
(inginer șef)
Carmen Radoslav (jurist)

Serviciul marketing
Florentina Mihalache

Consilier Director general
Gheorghe Cristescu

Secretariat Director general
Mariana Dorneanu
Tel. 313 94 37
Fax 312 31 69

Șef serviciu regizorat
Adrian Negru
Coordonator tehnic scenă
Vlad Stănescu

Tiparul
ARTPRINT - București
Director general
ing. MIRON RĂSUCEANU

Casa Capșa, fondată în
același an, 1852, când se
aprindeau luminile în
Teatrul cel Mare. Două
instituții a căror istorie se
intersectează pe parcursul
a 150 ani de existență.

ULTIMA ORĂ

de MIHAIL SEBASTIAN

Distribuția
(în ordinea indicată de autor)

Alexandru Andronic conferențiar universitar

Grigore Bucșan mare industriș

I. D. Borcea directorul ziarului Deșteptarea

Ștefănescu secretar de redacție

Voicu redactor

Pompilian redactor

Brănescu ministrul Instrucțiunii Publice

Agopian proprietarul tipografiei

Hubert șef de serviciu la tipografie

Niță om de serviciu la Deșteptarea

Magda Minu studentă

Gaby actriță

Ana femeie de serviciu la Andronic

Domnișoara Werner secretara lui Bucșan

CLAUDIU BLEONȚ

MIRCEA ALBULESCU

GHEORGHE DINICĂ

MARIN MORARU

IOAN ANDREI IONESCU

MARCELO SEBASTIAN COBZARIU

CONSTANTIN DINULESCU

MIHAI FOTINO

LIVIU CRĂCIUN

ALEXANDRU HASNAȘ

ILINCA GOIA

RALUCA PETRA

SILVIA NĂSTASE

CARMEN IONESCU

În alte roluri: Ștefania Andronic, Magda Andreescu, Simona Ciochiu, Melania Clodeanu, Eugenia Dig Mihaela Dumitrescu, Cleopatra Dinu, Camelia Enache, Nicol Ghica, Victoria Haret, Elena Iovu Elena Lazari, Gianina Nițulescu, Tatiana Oprea, Mariana Panait, Cristina Pascalin, Ana Popescu Rosana Tiry, Nina Teodorescu, Gabriela Toader, Gheorghe Adamschi, Paul Alexandrescu, Victor Brynner, Mihai Bunea, Mihai Clodeanu, Adrian Dumitru, Răzvan Ghiță, Costel Iovu, Costică Lupșă Dorin Moldovanu, Ionel Năstăsescu, Aurel Popescu, George Simionescu Stelian Stepici, Mihai Soare, Corneliu Țigancu
Coordonator șef corp ansamblu Mihai Bunea

Regia artistică

ANCA OVANEZ DOROȘENCO

Decoruri

MIHAI MĂDESCU

Coordonare și asistență proiect
MIRCEA ALBULESCU

Mișcarea scenică
ROXANA COLCEAG

Regia tehnică **TRAIAN ZECHERU, LUȚU SCOBENIUC**

Sonorizare **DAN LIVIU IVAN** Mastru lumini **IONEL DOCAN** Operatori orgă lumini **GEORGIU STAN, ALEX SANDA**

Costume

LUANA DRĂGOESCU

Ilustrația muzicală
VLADIMIR DOROȘENCO

Sufleor **DIANA TIRON**

Ifigenia Tudorică (șef serviciu aprovizionare), **Nicolae Ioan** (șef atelier tâmplărie)
Constantin Alexandru (șef atelier tapițerie), **Cristian Trică** (șef atelier mecanic), **Gheorghe Mihai** (șef atelier pictură)
Nicolae Băncilă (șef atelier croitorie bărbați), **Rodica Sandu** (șef atelier croitorie femei)
Viorel Pater (șef atelier sculptură - butaforie), **Teodora Țelea** (șef atelier mode-flori)
Ilie Preda (șef atelier boiangerie), **Matei Florea** (șef atelier cizmărie), **Andrei Bathori** (șef machiaj)
Victoria Voinea (peruci-coafură), **Eugen Mareș** (coordonator tehnic scenă), **Virgil Manolea** (șef mașinist)
Gabriel Ene, Robert Dordea (mecanisme scenă), **Nicolai Marin** (șef tapițerie scenă)
Silviu Maluțan (șef recuziter), **Elena Gâțan** (cabinieră șefă)

Fotografiile MIHAIL SEBASTIAN aparțin colecției CORNELIA ȘTEFĂNESCU

descoperă
comunicarea ca artă

orange™

EXIMBANK
ROMANIA

1937 008 78 LEI